

Emajlirec

GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI EMO CELJE

LETO XXIX. — ŠT. 20—21 — 23. NOVEMBER 1979

29. november

**Lep je tvoj svet domovina,
lepe so gore, reke, polja
in morje Jadransko.
Lepa si ti domovina,
mati vseh nas, ponosnih
delovnih ljudi.**

**Iz tvojih nedrij o domovina,
pijemo svobodo, življenje,
mi tvoji zvesti sinovi.
Rodila so nas na krvavih poljanah,
izmučena in ponosna,
nepremagljiva mati tvojih junakov,
mati delovnih ljudi,
mati svobode in življenja.**

**Vesela si domovina,
ko v plavžih se jeklo kali,
ko v nas se kali ljubezen do človeka,
kultura in bratstvo med ljudmi.**

**Tvoj tvorec naš oče je TITO,
a mi smo vsi, sinovi, sestre, bratje,
kot skala granitna, ki trdno stoji.
Bratstvo in enotnost,
to nas kali.**

ej

Neizpolnjene obveznosti

Planirani rezultati poslovanja v devetih mesecih niso doseženi

Rezultati poslovanja v devetih mesecih tekočega leta so nam pokazali, da nismo izpolnili zadanih nalog, ki bi jih morali izpolniti, zato ni pričakovati, da bomo tekoče leto zaključili tako kot smo planirali.

No, že nekaj let nazaj se vleče kot rdeča nit takoimenovano »neizpolnjevanje plana«, ki nam ne prinaša dohodka, temveč nevoljo in zmedov nas samih. Postavlja se vprašanje, zakaj je tako in zakaj ne obrnemo krmilo v pravo smer, v dejansko smer gospodarnega samoupravljanja. To, da smo zastareli, že vemo, da imamo nekatere pomanjkljivosti v strojnem parku tudi, vendar je še mnogo drugih problemov, za katere vemo, da so, da nam ovirajo gospodarsko rast, pa smo do njihove pojave preveč brezbržni. Obtoževanje drugega zaradi neuspeha ne vodi nikamor. Prav tako ne prevračanje odgovornosti iz ene rame na drugo. Za tako stanje smo odgovorni samoupravljalci skupno z izvoljenimi samoupravnimi organi, vodstvi TOZD in delovne organizacije.

Ob razpravi o periodičnem obračunu za preteklih devet mesecev, ki naj bi zajela vse zaposlene v posameznih TOZD, je vredna še posebne pozornosti informacija glavnega direktorja Francija Gazvode. V informaciji je jasno povedano, da planirani rezultati v prvih devetih mesecih letošnjega leta niso doseženi in ne predstavljajo garancijo, da bomo uspešno zaključili leto 1979, kot smo načrtovali.

Plan proizvodnje smo dosegli 93 %, plan prodaje 98 % ostanek za sklade pa samo 63 %. Prodano je bilo več kot je bilo proizvedeno, zato so se zaloge gotovih izdelkov zmanjšale in je obseg prodaje v zadnjem kvartalu odvisen od obsega proizvodnje. Zato moramo vložiti vse napore v pospešitev in povečanje proizvodnje v mesecu novembru in prvi polovici meseca decembra. V drugi polovici decembra je možnost prodaje izdelkov manjša, ker se trgovina pripravlja na letne inventure in si hoče zagotoviti minimalne zaloge. Poleg tega pa prodaja zadnje dni v decembru ostaja neplačana, kar neposred-

no vpliva na zmanjšanje dohodka.

Za četrti kvartal so na osnovi preverjanja možnosti proizvodnje in prodaje sprejele TOZD obveznosti, ki smo jo opredelili kot prognozo za četrti kvartal. V mesecu oktobru pa nekatere TOZD teh obveznosti niso izvršile, zato morajo te obveze nadoknaditi v mesecu decembru. Če prognoz ne bomo izpolnili, je ogroženo poslovanje letošnjega leta in naslednjega leta, ker ne bomo formirali sklada skupne porabe (regres, odpravnine, malica, jubilejne nagrade itd.) in sredstev za pokrivanje obveznosti, ki jih že imamo (odplačila sanacijskih kreditov itd.).

Nekatere TOZD so se že odločile za določene akcije, da nadomestijo izpade v proizvodnji in prodaji z delom v prostih sobotah. V TOZD POSODA so se na samoupravnih delovnih skupinah že odločili o uvedbi dodatnih delovnih dni.

Izvršitev sprejetih obveznosti proizvodnje in prodaje in predstavitev zadnjih dveh delovnih dni v decembru v mesec november omogoča izplačilo druge polovice regresa v mesecu novembru in formiranje takih skladov v letu 1979, ki bodo zadovoljili planirane potrebe sklada skupne porabe za leto 1980.

Da bi lahko proizvodnja potekala brez motenj v planiranem obsegu, se lahko pričnejo koristiti še neizkoriščeni dopusti praviloma po 15. 12. 1979 iz leta 1979 s tem, da se lahko podaljša koriščenje v mesec januar.

Zaradi predstavitve delovnih dni se poveča število delovnih dni v mesecu novembru na 25 dni, v mesecu decembru pa zmanjša na 21 dni. Zaradi tega bodo tudi osebni dohodki za mesec november večji (izplačilo 17. decembra) in osebni dohodki za mesec december nižji (izplačilo 17. januarja).

To, da niso bili doseženi planirani rezultati, je v veliki meri posledica nespoštovanja planskih obveznosti, kakor tudi preslaba pripravljenost za doseganje planskih ciljev ali jasno povedano neizvrševanje programa sprejetih ukrepov za izboljšanje našega gospodarjenja.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Bistvo vodilne vloge

Nenehne in dinamične revolucionarne spremembe, stalen napredek v razvoju — to so glavne značilnosti sodobne jugoslovanske družbe. In tako kot je vsaka faza teh sprememb, te »revolucije, ki traja«, nalagala socialističnim in demokratičnim silam, zlasti pa zvezi komunistov, povsem določene naloge, tako je, kot kaže, v tem trenutku najpomembnejša naloga zagotoviti dinamičen in stalen razvoj socializma kot sistema ter nadaljnje uveljavljanje samoupravljanja, demokratizacije in humanizacije družbenih odnosov. To je tudi bistvo sprememb, ki smo jih v zadnjih letih uveljavili v našem političnem sistemu. Edvard Kardelj je na 11. kongresu ZKJ upravičeno opozoril, kako »se moramo zavedati, da za socializem ni večje nevarnosti kot sagnacija in izguba perspektive«. Zveza komunistov se zaveda te nevarnosti. Zaveda se je v enaki meri kot dejstva, da socializem ni progresiven zgolj zato, ker se tako imenuje, temveč izključno zato in samo tedaj, če nenehoma krepi družbeni položaj delovnega človeka, če čedalje uspešneje zadovoljuje njegove socialne, življenjske in kulturne interese, če vedno bolj razširja razsežnosti njegove svobode in demokracije v družbi nasploh. Čeprav je zveza komunistov danes številčno močna, pa je očitno, da lahko zastavljene naloge uspešno izpolnjuje le, če je tesno povezana z vsemi socialističnimi samoupravnimi in demokratičnimi silami ter če to počne na demokratični podlagi. Zveza komunistov

ne sme in tudi ne more, kot nekakšen zunanji dejavnik, kot dejavnik, ki je zunaj sistema, pošiljati direktiv telesom delegatskega sistema, ampak mora biti sestavni dela tega sistema. To pomeni — kot pogosto poudarjamo — komunisti ne smejo biti zunaj samoupravnega sistema ali nad njim, ampak morajo biti v sistemu, v središču življenja, sredi vsakdanje aktivnosti ter sprejemati svoj del odgovornosti za nadaljnji razvoj družbe. V tem je tudi bistvo njene vodilne vloge.

Biti mora sposobna, da na skupni idejnopolitični podlagi povezuje in združuje najširše množice delovnih ljudi ter vse progresivne ustvarjalne sile naše družbe.

Seveda pa pri tem povezovanju organizacije zveze komunistov ne smejo prevzemati istih nalog, pravic in odgovornosti, ki gredo delovnim ljudem, organizacijam združenega dela in samoupravnim organom. Zveza komunistov ureničuje svojo vodilno vlogo, tako da se aktivno in organizirano bojuje za svojo politiko in stališča skupaj in enakopravno z vsemi drugimi delovnimi ljudmi, in sicer javno, v idejnopolitični akciji, po demokratični poti, z močjo argumentov in osebnega zgleada povsod, kjer razpravljamo o posameznih vprašanjih in o njih odločamo. Njena stališča, njena praksa in njeno politično vedenje mora biti vedno predmet javne ocene in kritike delovnih ljudi.

Že v programu ZKJ smo opredelili novi način uresničevanja vodilne vloge ZKJ z besedami, da

v boju za napredek socializma s teoretičnega stališča imajo prednost pred drugo množico proletariata v tem, da poznajo razmere, tok in splošne rezultate proletarskega gibanja«, sta pred več kot stoletjem zapisala Marx in Engels v Komunističnem manifestu. Zavoljo vsega tega tudi ni naključje, da je v obdobju po 11. kongresu v določeni meri prišel v ospredje tako imenovani organizacijski vidik naše partije oziroma idejnopolitična in organizacijska usposobljenost zveze ko-

munistov za uresničevanje vodilne vloge v družbi.

Gre za dva kompleksa vprašanj: vsebino prvega predstavlja osnovna organizacija ter druge oblike organiziranja članstva in vodstva partije, drugi kompleks pa zadeva načela graditve partije — enotnost, solidarnost, demokratični centralizem, disciplino, samokritiko itd.

Pogosto in upravičeno poudarjamo, da so organizacijska vprašanja tudi politična vprašanja. Prav partija kot posebna organizacijska struktura omogoča, da vse tisto, »kar bi morali storiti«, spremenimo v spoznanje: »Kako je to potrebno storiti.«

Tehniko ljudstvu

Pred kratkim je končal delo VI. kongres Ljudske tehnike Jugoslavije. Na tem kongresu so odločili, da bo odslej 17. april dan Ljudske tehnike Jugoslavije in sklenili, da podelijo zlato značko predsedniku Titu. Kongres je bil v Prištini.

Več kot 300 delegatov in 100 gostov je na kongresu analiziralo dosedanje uspehe, določili pa so tudi najpomembnejše naloge nadaljnega razvoja tehnične kulture v naši samoupravni socialistični družbi. Kot so ocenili, je šesti kongres Ljudske tehnike Jugoslavije potekal v znamenju enotnega gledanja na smernice delovanja te družbene organizacije.

V resoluciji o nalogah Ljudske tehnike Jugoslavije pri nadaljnjem samoupravnem razvoju tehnične kulture, ki so jo sprejeli delegati, je poudarjeno, da bodo člani ljudske tehnike najneposredneje sodelovali pri nadaljnjem razvoju socialističnih samoupravnih odnosov za uresničevanje ciljev in nalog materialnega in družbenega razvoja, za hitrejšo in doslednejšo preobrazbo izobraževanja, znanosti in kulture, za krepitev splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, za krepitev enakopravnosti narodov in narodnosti.

Poudarili so, da je treba pospešiti samoupravno interesno organiziranje na področju tehnične kulture, zagotoviti odločnejši vpliv združenega dela in na trajnejši podlagi reševati vprašanja materialne osnove za program tehnične kulture. Prav tako bo Ljudska tehnika skupaj s krajevnimi skupnostmi spodbujala samorganiziranje občanov v krajevnih skupnostih, da bo tehnična kultura postala del vsakega delovnega človeka in občana. Ta družbena organizacija se bo po-

sebej zavzemala za napredek tehnične kulture na vasi in v nezadostno razvitih območjih, za delovno tehnično ustvarjalnost mladih, kot tudi za razvoj in povezovanje izobraževanja in dela.

Potem ko so sprejeli resolucijo in statut, so delegati za prvega predsednika konference Ljudske tehnike Jugoslavije z enoletnim mandatom izvolili delegata iz SR Črne gore Aleksandra Orlandića.

Ob koncu svojega dela so delegati poslali pozdravno pismo tovarišu Titu, v katerem obljublja, da bodo tudi v prihodnje zelo prizadevni pri politični vzgoji otrok in mladine ter usposabljanju tehničarjev in širokovnih kadrov za industrijo in kmetijstvo in da se bodo skupaj s celotno našo družbo prizadevali za pospeševanje delovne ustvarjalnosti v vseh okoljih.

Naj še omenimo naše društvo LT EMO, ki deluje nad trideset let. Pred kratkim je namreč praznovalo tridesetletnico plodnega delovanja. Mnogi njegovi člani so prejeli številna priznanja (plakete LT). Društvo je po svoji dejavnosti znano po vsej domovini. O njegovem delovanju in uspehih smo pisali ob tridesetletnici.

Celotno gradivo in razprava na kongresu LT Jugoslavije obravnava plodno delovanje društev LT in rezultat tega je, da naj bo v vsaki delovni organizaciji tako društvo. Skratka, razvoju LT morajo posvečati veliko pozornost družbenopolitične organizacije in samoupravni organi. Za naše razmere ne bo odveč, če se vprašamo: zakaj ni mogoče skleniti samoupravnega sporazuma (v nekaterih TOZD), po katerem naj bi društvo LT EMO delovalo, čeprav je vodstvo društva tak sporazum predložilo.

Neizpolnjene obveznosti

(Nadaljevanje s 1. strani)

Razumljivo je, da taki rezultati, kot so bili doseženi v preteklih devetih mesecih, zelo vplivajo, da smo še manj uspešni in rentabilni. No, čeprav smo že v začetku povedali nekaj podatkov o poslovanju, ne bo odveč, če to še malo in na kratko osvetlimo.

Proizvodnja je dosežena 93% nasproti planu. Učinek nedosežene proizvodnje pa se kaže tudi v nedoseganju proizvodnje po asortimanu, ki je bil postavljen s planom.

Prodaja izkazuje nekoliko boljši rezultat 98%, ta odstotek je višji zaradi tega, ker nismo planirali prodajo materiala po TOZD (prej je to bila v skupnih službah) dejanska realizacija pa je bila. Seveda pa nam ta realizacija ne prinaša posebnih dohodkov. Realizacija pa je višja tudi zaradi znižanja zalog gotovih izdelkov nasproti 1. 1. 1979 in enakemu obdobju lani. V izvozu kažemo boljši rezultat in sicer smo ga za 14% preseglili na plan.

Izkoriščenost delovnega časa se je zopet poslabšala predvsem na račun povečanja bolniškega staleža do 30 dni, zaradi tega bo potrebno končno nekaj ukreniti za znižanje le-te.

Fluktuacija se ni nič zmanjšala, ampak je celo v naraščanju, prav

gotovo pa je tudi eden izmed elementov, ki vpliva na slabe rezultate v proizvodnji. Na podlagi kompleksne analize, ki jo je izdelal sektor za kadrovske in samoupravne odnose bo potrebno na tem področju veliko napraviti. Zaradi velike fluktuacije nam že konstantno nekaj let manjka zaposlenih za realizacijo planov, saj se je število zaposlenih nasproti istemu obdobju lani zmanjšalo za 4% ali 178 zaposlenih.

Povprečni osebni dohodek za DO EMO je bil 5.872 din, kar pomeni za ca. 1.000 din manj nasproti republiškem povprečju (podatki za republiko so od 1. do 4. meseca 1979). Kljub temu da je povprečni osebni dohodek nizek, smo nasproti planu izplačali za 7% več osebnih dohodkov.

Finančni rezultat — dosežena uspešnost poslovanja DO je za obdobje I—IX/1979 na robu rentabilnosti, razen TOZD kotlov in TOZD frit. Na ekonomičnost poslovanja so vplivale že tudi višje nabavne cene v drugem kvartalu, povišale so se ponovno cene pločevini v mesecu oktobru, kar pomeni, da bomo v zadnjem kvartalu proizvajali z višjimi proizvodnimi stroški.

Vse to nas opozarja, da z akcijskimi programi nadoknadimo, kar se še da, ker je do konca leta še komaj dva meseca.

Iskrene čestitke za dan republike 29. november

- samoupravni organi
- družbenopolitične organizacije
- vodstvo DO EMO in naše uredništvo

Nova tovarna

Že nekajkrat smo pisali o pripravah na graditev tovarne energetske opreme. Tokrat posredujemo informacijo o predvideni gradnji te tovarne v Sentjurju. Informacijo sta za samoupravne organe pripravila pomočnik glavnega direktorja Ladislav Grdina in direktor TOZD tovarna kotlov skupno z ostalimi strokovnimi sodelavci, ki so vložili v te priprave za gradnjo mnogo znanja in truda. Informacija je zelo obširna, zato posredujemo članom kolektiva njen izvelec, za katerega upamo, da bo vsakomur razumljiv.

Tradicija izdelovanja energetske opreme

Delovna organizacija EMO je že leta 1938 pričela s proizvodnjo kotlov za centralno ogrevanje kot posledica proizvodnje radiatorjev. Ti kotli so bili vročevodni in so služili predvsem za ogrevanje prostorov. S tem se je proizvodni program razširil iz prenosa toplote na proizvodnjo toplotne energije, vendar je razvoj kotlov dolgo počival na doseženi stopnji razvoja, zaradi česar je proizvodnja zašla v težave in postala nerentabilna. Krizno obdobje je nastopilo že leta 1975, ko se je proizvod komaj obdržal na tržišču in ko je DO zašla v težave, ker so skoraj vsi TOZD poslovno leto 1976 zaključili z izgubo. Sanacijski programi so nakazovali trenutni izhod, vendar je bilo ob realizaciji sanacijskih programov jasno nakazano, da je v DO potrebno postopoma pripraviti razvojno sanacijo, ki bo zagotavljala trajno sanacijo za posamezne TOZD.

Zaradi heterogenosti proizvodnega programa v DO nismo v stanju začasno izvajati razvojne sanacije za vse TOZD, ampak smo se morali odločiti za vrstni red, pri katerem je kot prvo razvojna sanacija TOZD KOTLI, na kar so vplivali predvsem naslednji faktorji:

Že v letu 1976 je razvojna služba pripravila nov proizvodni program, ki temelji na proizvodnji vrelvodnih in parnih kotlov večjih kapacitet ter izveden, ki odgovarjajo specialnim zahtevam. Nov program bazira predvsem na večjih in velikih postrojenjih z vsemi dodatki, poudarek je dan razvoju in proizvodnji naprav za sežiganje odpadkov, naprav za pripravo vode ter dimnovodne priprave in v tej zvezi čistilne naprave. Večji razmah proizvodnje kotlov je nastal, ko smo pričeli intenzivno sodelovati s partnerjem BUDERUS-OMNICAL, s pomočjo katerega smo se usposobili za proizvodnjo posameznih enot in imeli veliko prednost pri nastopu na trgu. Danes je področje energetske opreme najbolj perspektiven program EMO, ki je dobil tudi družbeno verifikacijo. Dosedanja proizvodnja se odvija na ločenih prostorih, velike kotle proizvajamo kar na prostem, poleg tega pa so delovni pogoji v sedanjem TOZD takšni, da je že delovna inšpekcija prepovedala proizvodnjo v obstoječih razmerah.

Da bi lahko obvladali novo področje dela, izboljšali postopke dela, povečali proizvodnjo in izboljšali organizacijo proizvodnje, so pristopili k izdelavi investicijskega programa, ki predvideva izgradnjo nove tovarne e-

nergetske opreme, ker adaptacija obstoječih prostorov ni možna in je edini izhod v novoizgradnji na osnovi nove lokacije.

Investicijski program

Pri obravnavi investicijskega elaborata za tovarno energetske opreme s predstavniki banke ter možnostjo pokrivanja celotne predračunske vrednosti nove naložbe, je prišlo do odločitve, da se za izgradnjo nove tovarne poišče nova lokacija in to na območju občine Sentjur, ker so na nerazvitem področju določene bonitete tako pri pridobivanju kreditov, nižja obrestna mera, daljši rok odplačila, oprosti davka iz dohodka v času izgradnje ter tudi pripravljen prostor.

Lokacija v Celju je pogojevala rušitev hiš na Delavski cesti ter izselitev stanovalcev, kar je bilo časovno in finančno velika ovira, poleg tega pa bi bil omejen prostor za nadaljnjo širitev.

Zaradi spremembe lokacije izgradnje tovarne na območju Sentjur je bilo potrebno na novo izdelati projekte z vsemi spremembami. Predlog za odobritev sredstev za spremembo projektov je bil v letošnjem letu tudi posredovan DS EMO in tudi odobren na seji dne 28. 5. 1979.

Izdelani projekti so tudi pogoj banke za obravnavo kreditnih zahtevkov skupno z elaboratom.

Izdelan je bil tudi aneks k investicijskemu elaboratu zaradi prenosa investicijske izgradnje v Sentjurju in bil tudi predložen banki skupno z novimi projekti.

Investicijski program predvideva izgradnjo tovarne v velikosti 5.300 m², aneksom 950 m², skladiščnimi prostori, energetske oskrbo ter potrebno strojno opremo.

Tržišče

Povpraševanje tržišča po tovrstnih proizvodih in napravah vidimo iz tržnih podatkov, da se pretežen del teh naprav sedaj uvaža, saj znaša uvoz prek 50 % vseh naprav.

Izbor proizvodnega programa zagotavlja, da lahko nadomestimo precejšen del uvoza z domačo proizvodnjo.

Oskrba z materialom je v glavnem zagotovljena od domačih dobaviteljev, le manjši del spremljajoče opreme je vezan na uvoz.

Samoupravni sporazum

V razpravo je bil dan tudi samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev za izgradnjo tovarne energetske opreme v Sentjurju pri Celju. Posreduje-

mo obrazložitev tega samoupravnega sporazuma.

Ob zaključku priprav za izgradnjo tovarne energetske opreme je potrebno sprejeti dva samoupravna sporazuma, in sicer samoupravni sporazum za združevanje sredstev med TOZD in drugi samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev med DO EMO in drugimi sovlagatelji.

Obrazložitev:

Na osnovi 42. člena samoupravnega sporazuma o združevanju v TOZD v DO EMO sklenejo TOZD poseben samoupravni sporazum, po katerem združujejo TOZD svoja sredstva za izvedbo posamezne večje investicije. Naša DO mora po dogovoru med sovlagatelji za izgradnjo tovarne energetske opreme združiti 25.500 milijonov din. Ta sredstva morajo združiti TOZD, in sicer 15.500 milijonov din v letu 1979 za osnovna sredstva in 10.000 milijonov din v letu 1982 za obratna sredstva. Z ozirom na to, da vse TOZD nimajo enake možnosti za združitev sredstev se predlaga, da združijo ta sredstva naslednje

Družbena prehrana

HIGIENA IN KAKOVOST

Celjski sindikati so se že od nekdaj zavzemali za pravilno družbeno prehrano delavcev. Hrana naj bi bila kakovostna in sestavka, ki ga povzemamo po ročila o tem, ki je bilo obravnavano pa temu ni tako kot lahko razberemo iz nadaljevanja tega sestavka, ki ga povzemamo po Informacijah občinskega sveta ZSS Celje.

Iz poročila ZC Celje, TOZD Center socialna medicina in higiena izhaja, da je le 64 % vseh obstoječih objektov, ki so pod zdravstvenim nadzorom in 53 % pregledanih objektov, ki izkazujejo sanitarno-tehnične pomanjkljivosti, ki otežkočajo higiensko ravnanje z živili, kar predstavlja potencialno nevarnost za prenašanje nalezljivih obolenj.

Opazamo sicer konstantno izboljšanje razmer, ki pa ne raste vzporedno s številom občanov, ki dobivajo osnovna živila iz teh obratov. Razlogi za zaostajanje sanacije so pretežno materialne narave — pomanjkanje prostorov in sredstev.

Opazna se premik k izboljšanju kalorične vrednosti obrokov hrane v obratih DP, kjer odstopanja niso več tako velika. Obroki še vedno niso pripravljeni glede na potrebe posameznih kategorij delavcev.

Pri kvaliteti biološke vrednosti hrane je razvidna stagnacija, ki pa pomeni slabšanje. Verjetno je to posledica visokih cen osnovnih živil oz. pogojev za pripravo z vitamini bogatejše hrane.

V prometu je še vedno nedopustno velik odstotek neustreznih in higiensko oporečnih živil. Prav gotovo pa k takemu izidu prispeva tudi neadekvatna kontrola in premajhna skrb v proizvodnji in prometu zaposlenih de-

TOZD: tovarna frit, tovarna posode, tovarna radiatorjev, tovarna kotlov in tovarna odpreskov.

Ta sredstva bo TOZD tovarna energetske opreme vrnila tistim TOZD, ki so sredstva združile v letnih obrokih skupaj z delom ustvarjenega dohodka, ki pripada z ozirom na višino sredstev, ki jih vložijo posamezna TOZD.

V členu od 2 do 6 so opredeljene pravice in dolžnosti, ki nastanejo s podpisom tega sporazuma. Razvidno je, da TOZD tovarna kotlov prevzema vse obveznosti za vračilo vseh najetih kreditov in združenih sredstev skupaj z obrestmi ali delom dohodka. Ostale TOZD pa prevzemajo jamstvo. Omenimo naj, da bodo TOZD podpisovale enake sporazume, seveda z drugimi vrednostmi za vse prihodnje investicije v ostalih TOZD, ko bodo prišle na vrsto za modernizacijo ali pa novo izgradnjo po programu razvojne sanacije, ki je bil sprejet in obravnavan na DS že lani.

Samoupravni sporazum med DO EMO in drugimi DO je predložen v obravnavo, da bi skupaj združili sredstva in bi tako ustvarili osnovne in minimalne pogoje za izdelavo finančne konstrukcije za izgradnjo prihodnje tovarne energetske opreme.

lavcev. Če bi k 288 neustreznim vzorcem prišli še ugotovitve inšpekcijskih organov (tržne, sanitarne in veterinarske inšpekcije) bi kazali podatki še bolj neugodno sliko.

Zelo neugodna je ugotovitev pri nadzoru snažnosti. Končna ocena »nesnažno« je v nasprotju s pričakovani. Glede na dejstvo, da so delavci opravili preizkus poznavanja osnovnih pojmov iz higijene in da imajo pogoje za vzdrževanje snažnosti (razkužila, čistila), bi bilo pričakovati boljše izide. Res pa je, da nefunkcionalnost prostorov in slaba organizacija dela (v kratkem času se mora pripraviti sorazmerno veliko obrokov) povzročata težave pri vzdrževanju snažnosti.

Zanimivo predavanje

Pred kratkim je sektor razvoja in investicij organiziral zanimivo predavanje o sodobnem emajliranju posode. Predvajali so tudi film o tem, ki so si ga navzoči z zanimanjem ogledali. Avtomatično nanašanje emajla pri nas še ni tako razvito, kot bi želeli, zato je bilo predavanje in film toliko bolj zanimiv in poučen za naše delavce.

Predaval je ing. Karl Ogsiek, predstavnik mednarodne firme, ki proizvaja avtomatske stroje za nanašanje emajla. Cena za tak stroj je 1.100.000 DM.

Film si je ogledalo 60 naših delavcev in delavk, večina iz TOZD tovarna posode in tovarna frit.

Dnevi EMO

OCENA POSLOVNIH DNI »DNEVI EMO« 1979

Letos smo že tretjič organizirali in izvedli celotno akcijo poslovnih dni »DNEVI EMO« 1979. To pomeni, da že lahko govorimo o delni tradiciji, prav tako pa smo tudi po dogovoru na nivoju DO samo vsebino prireditve tudi razširili na vsa področja prodaje za vse TOZD in vključili tudi nabavno dejavnost.

Same priprave na organizaciji so praktično tekle vse leto na osnovi izkušenj iz dosedanjih prireditev, predvsem pa iz razloga, da bi samo akcijo čim bolj organizirano in v čim večji meri uveljavili našo poslovno politiko za leto 1980. Celotna akcija je potekala v času od 14. do 21. oktobra

ugotovimo, da so naši proizvodni programi po vseh TOZD tržno izredno zanimivi, saj smo nekatere programe kot so kotli, radiatorji, kamini in ostale peči za lokalno ogrevanje, frite, odpreske skoraj v celoti prodali vso plansko količino za leto 1980, pri TOZD posoda pa ca. 60 %.

Na splošno lahko ocenjujemo, da je nekoliko manjše povpraševanje na tržišču pri posodi, sanitarnih izdelkih in klimatizaciji, pri vseh ostalih programih pa precej večje kot so naše proizvodne možnosti. Prav tako bi tudi izkoristili to priliko, da je tudi letošnje leto velik problem zadovoljevati naročila, pogodbe o-

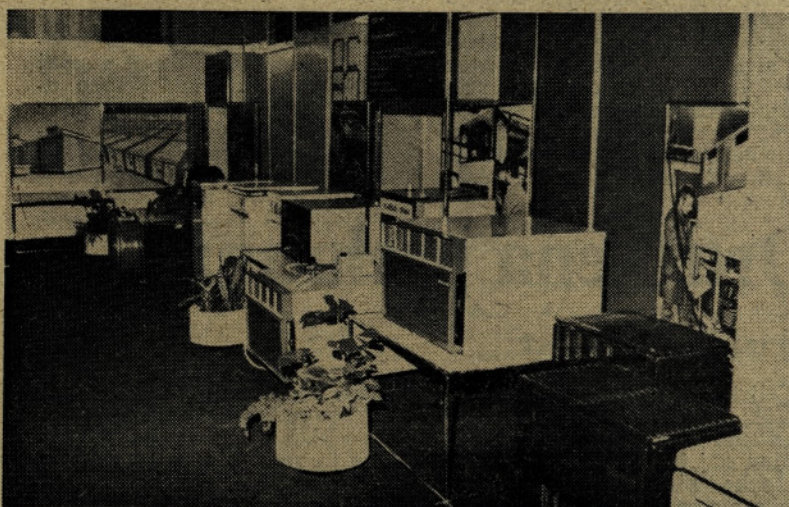

Kupci so z zanimanjem ogledovali dekorativno posodo

s strani širšega regijskega politično gospodarskega aktiva, ki smo mu na samem razstavnem prostoru prek eksponatov in ustreznih grafičnih dokumentacij prikazali naše sedanje napore v poslovanju in uspehe, kakor tudi

zastavljeno razvojno orientacijo z željo čim optimalnejšega koriščenja notranjih in zunanjih pogojev gospodarjenja.

Vodja marketing službe
Jože Turnšek

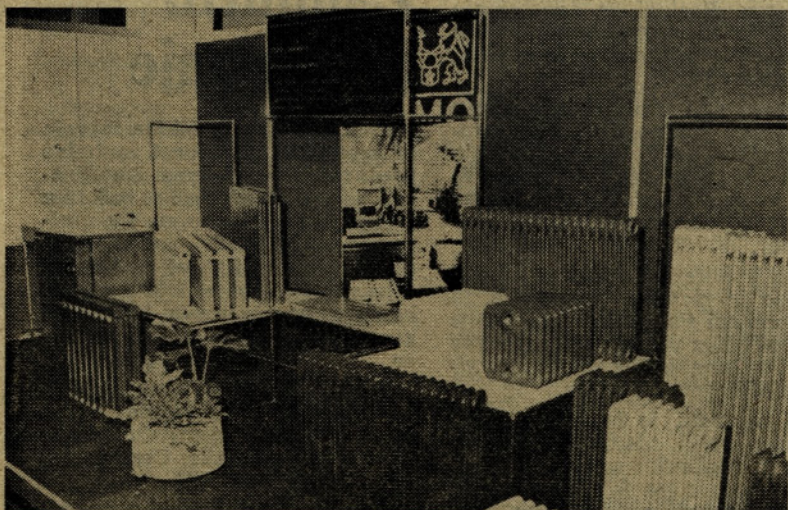
Tudi na te naše izdelke so bili kupci zelo ponosni

v domu JNA, in sicer za poslovne partnerje od 15. do 10. 1979, za občane oziroma za široki krog pa 14., 20. in 21. in vsak dan od 16. do 18. ure, to mislimo predvsem na samo razstavo, ki je bila na tak način prezentirana tudi širšemu celjskemu krogu.

Tako kot po prodajni kot po nabavni liniji se je prireditve udeležilo ca. 120 poslovnih partnerjev, praktično iz vse SFRJ, nekaj manjša udeležba je bila s področja Dalmacije, Vojvodine in Makedonije. Upoštevač naše planske naloge za leto 1980 lahko

ziroma SS pri naših izdelkih, saj slabo izpolnjujemo planske proizvodne naloge in se ta situacija vleče zadnja tri leta.

Nekoliko večji poslovni partnerji, ki so iz kakršnihkoli razlogov izostali, bodo naknadno poslovno obdelani. Prav tako moramo v bodoče razrešiti velik odprtih vprašanj in sprejetih obveznosti, na splošno pa lahko ocenjujemo rezultate uspešno, tako z vidika ekonomske propagande kot širšega marketinskega pristopa, saj je bila takšna ocena podana tudi zadnji dan prireditve

Kvalitetni radiatorji so vzbujali pozornost

Nova učna delavnica za usposabljanje varilcev

V zadnjem času je bilo opaziti, da je kvaliteta varilskih del v naši DO pričela upadati. Veliko dobrih varilcev z dolgim varilskim stažem je odšlo drugam, pogojev za izobraževanje novih pa ni bilo. Varilci so se usposabljali na delovnih mestih, v neurejenem okolju in neprimernih razmerah. To je imelo za posledico večjo ali manjšo neresnost v času priučevanja, temu primerna pa je bila tudi usposobljenost varilcev.

Vsi ti negativni pojavi so privedli do tega, da je bilo nujno potrebno urediti učne prostore za usposabljanje varilcev, saj jih naša DO potrebuje prek 200. Potreba po varilcih pa neprestano raste, končno pa je potrebno misliti tudi na usposabljanje varilcev za novo tovarno kotlov. Vodstvo DO je imelo za ta problem razumevanje in s pomočjo TOZD vzdrževanje se je uredil prostor bivše kotlarne oz. izdelovalnice bojlerjev v učno varilnico. V tej delavnici bo, ko bo dokončno opremljena, možno usposabljati varilce v urejenih sodobnih razmerah, kar se bo vsekakor poznalo na kvaliteti naših izdelkov. Danes je možno priučevanje v plamenskem, obločnem in argonskem varjenju, za kar je dovolj delovnih mest, manjka pa žal še oprema za varjenje v CO₂, ki je trenutno najbolj aktualna. Pred kratkim je bil v novem prostoru končan tečaj plamenskih varilcev, redno pa imajo v učni delavnici tedensko prakso učenci kovinske stroke.

V učni delavnici se vrši tudi atestiranje varilcev, ki poteka v urejenih pogojih. Varilci, ki morajo opraviti ateste, le-te delajo v miru, pod strokovnim nadzorom naših in tujih strokovnjakov, brez motenja proizvodnje in nepoklicanih opazovalcev, ki varilca pri izdelavi atestne vaje le motijo. Ateste mora letno opra-

viti v naši DO prek 80 varilcev iz raznih TOZD.

V prostore učne delavnice se je preselil tudi oddelek tehnologije varjenja, ki je tako skoraj v težišču DO, kamor je tudi spadal in so se za ta oddelek pogoji dela znatno izboljšali. Z ozirom na opremljenost delavnice je sedaj možno preizkušati in izpopolnjevati postopke varjenja in jih prenašati v proizvodnjo. V tej delavnici se bo preizkušala tudi večina nove varilne opreme za varjenje tako, da se bo že preizkušen in vpeljan postopek prenese v proizvodnjo, kar bo vsekakor olajšalo in pospešilo začetek proizvodnje na novih napravah.

Želja tehnologije varjenja je, da bi nova učna delavnica postala center, ne samo za osnovno izobraževanje varilcev, temveč tudi za njihovo nadaljnje usposabljanje, saj bi tu dobili vse strokovne informacije in možnosti seznanjanja in priučevanja z novjšimi dosežki na področju varilne in njej sorodne tehnike.

Alojz Drogenik

*Izkoristimo
smotrno naš
delovni čas*

Seja IO DS EMO Referendum

V začetku meseca je bila 35. redna seja izvršilnega odbora delavskega sveta EMO, na kateri so pregledali izvrševanje sklepov tega samoupravnega organa in DS. Obravnavali so periodični obračun poslovanja v preteklih devetih mesecih, ocenili doseganje plana po TOZD za oktober in razpravljali o planu za november. Razpravljali so tudi o graditvi nove tovarne energetske opreme. Na tej seji so sprejeli sklepe, ki jih objavljamo.

Sklepi 35. redne seje IO DS EMO

1.

Izvršni odbor delavskega sveta ugotavlja, da 9. sklep 34. redne seje IO v zvezi z detajlno informacijo o stanju oziroma problematiki v TOZD Emokontejner, s strani vodstva TOZD in vodstva DO kot je bila zahteva IO, ni izvršen, zato IO izreka grajo obema. Izvršni odbor zahteva, da se omenjeno poročilo poda do naslednje seje.

2.

IO delavskega sveta ugotavlja, da so osnovna izhodišča za izdelavo sanacijskega programa TOZD Odpreski na osnovi 4. sklepa 33. redne seje IO določena in s tem meni, da je sklep izvršnega odbora izvršen. Istočasno pa IO zahteva nadaljnje bistvenejše informacije o dogajanju okrog TOZD Odpreski na realizaciji EMO-TAM. Izvršni odbor je dobil informacijo, ko bo ta program izdelan.

3.

Izvršni odbor ugotavlja, da je 11. sklep 33. redne seje IO s strani vodstva DO le delno izvršen. Ni podano pismeno poročilo o vseh ukrepih.

4.

IO delavskega sveta vzame poslovno poročilo na znanje in ga da v potrditev delavskemu svetu DO. IO se strinja z informacijo, ki jo naj dobijo vsi člani kolektiva in jo dajo v obravnavo DS TOZD z dopolnilom za TOZD Posoda in TOZD Kotli ter z dopolnilom z informacijo v zvezi z OD v mesecu novembru in decembru.

5.

Izvršni odbor vzame na znanje oceno doseganja plana za mesec oktober in plan za mesec november. Pogoji so, da prognozirano proizvodnjo in prodajo na osnovi dogovora izvršimo. Dogovorjeno je, da prestavimo dva delovna dneva iz meseca decembra (28. in 29.) in to proizvodnjo opravimo takrat, ko jo lahko prodamo, da zaključimo prodajo pred koncem leta ter na ta način zmanjšamo neplačano realizacijo.

6.

IO vzame na znanje informacijo o predvideni izgradnji tovarne energetske opreme na lokaciji v Šentjurju pri Celju.

7.

Izvršni odbor odobrava izgradnjo tovarne energetske opreme v višini:

A. OSNOVNA SREDSTVA	
— gradbena dela	133.709
— domača oprema	86.997
— uvozna oprema	59.045
— ostalo	38.620
— prispevek za energijo	15.282

Skupaj OS 333.645

B. OBRATNA SREDSTVA	
Vsega	445.645

S predvidenimi viri financiranja:

A. Za OSNOVNA SREDSTVA

1. Lastna sredstva	15.500
2. Sovlaganja	85.000

— Ingrad	
— Celje	40.000
— Javna sklad.	
— Celje	15.000
— Lesnina	
— Ljubljana	10.000
— Libela	
— Celje	20.000

3. Domači komercialni krediti	67.030
-------------------------------	--------

4. LB — devizni krediti	34.792
-------------------------	--------

5. LB — združena banka Ljubljana	50.615
----------------------------------	--------

6. LB — temeljna banka Celje	80.708
------------------------------	--------

Skupaj za OS 333.645

VSEGA 445.645

8.

Izvršni odbor sprejme sklep, da se za financiranje odobri najetke kreditov po običajni obrestni meri in rokom odplačil 6 let ter odobrenim moratorijem za prvo leto. Za podpisovanje pogodb so pooblaščenki podpisniki v delovni organizaciji, registrirani za podpisovanje.

9.

IO delavskega sveta sprejme sklep, da se samoupravni sporazum o združevanju sredstev TOZD v sestavi DO za izgradnjo tovarne energetske opreme da v obravnavo in potrditev TOZD.

10.

IO se strinja s predlaganim samoupravnim sporazumom v zvezi z izgradnjo tovarne energetske opreme med DO EMO in sovlagatelji in z dodatno obrazložitvijo samoupravnih sporazumov da v javno razpravo. Izvršni odbor glede na nujnost dogovora z ostalimi sovlagatelji oziroma kreditodajalci, se strinja in potrjuje program sprejemanja teh samoupravnih sporazumov.

V posebni številki Emajlirca smo našim bralcem posredovali vse spremembe samoupravnih predpisov, ki jih je treba sprejeti z referendumom. Referendum pa se izvaja po določenih zakonitih predpisih. Za uspešen izid vsakega referenduma, mora biti vsak član delovne skupnosti dodobra seznanjen za kaj gre in kaj hočemo doseči, sicer bi v nasprotnem primeru ne bilo mogoče odločiti na tako demokratičen način kot je referendum.

Koliko je referendum v vseh TOZD uspel in kako je uspel so dolžne razmisliti in ukrepati vse naše družbenopolitične organizacije in samoupravni organi.

Na glasovalnem mestu v TOZD tovarna posode je bilo na dan referenduma veselo vzdušje. Priprave na referendum so bile dobro izvedene.

Tudi na glasovalnem mestu v TOZD tovarna kotlov je bilo vse lepo urejeno. Glasovanje je potekalo brez zastoja in lepo organizirano.

Orodjarji so sicer dobro organizirali volišče in tudi glasovanje je potekalo v redu. Morda niso bile priprave na referendum dovolj razgibane, da bi bil izid glasovanja boljši.

Varujmo naše okolje

Vidiki razvrednotenja in varstva našega okolja

O varstvu našega okolja večkrat pišemo. Zlasti v Emaljircu se pojavljajo slike, ki nam niso pogodu, vendar pa le vplivajo na izboljšanje nekega določenega stanja. Tokrat objavljamo članek, povzet po reviji Slovenija paralele, ki ga je napisal mr. Tone Strojín.

Življenje civiliziranega človeka tudi danes ne poteka brez stikov z ožjim in širšim okoljem. Pri tem gre za troje: za človekov načelni odnos do okolja, njegovo dejansko obnašanje (ravnanje) v okolju in za vrednotenje spoznanj in vrednot iz okolja. Okolje je torej skupni imenovalac, v katerega so usmerjena človeška prizadevanja. Toda okolje ni zgolj prostor za izkoriščanje naravnih dobrin in virov ter v urbane in industrijske namene. V tej miselnosti je šel človek marsikdaj predaleč in se ni zavedel tudi svojih regeneracijskih potreb, ki jih lahko uresničuje le v zdravem življenjskem okolju. Kljub razvoju proizvodnih sil in primernemu narodnemu dohodku na prebivalca je človek v razvitih industrijskih državah marsikje slab gospodar, ker gleda na danes in ne misli na jutri.

Različne vrste okolja

Če torej govorimo o ožjem in širšem okolju že mislimo na razne vrste okolja. Kaj štejemo sploh za okolje je odvisno tudi od tega iz katerega zornega kota ga gledamo. Za nekega človeka je to že neposredna, fizična okolica, ki ga obdaja, za strokovnjaka pa je pomemben zorni kot s katerega gleda na okolje s svojega strokovnega področja. Na splošno opredeljujemo okolje kot urbano in kot naravno z vsemi kombinacijami enega ali drugega. V urbanem okolju razločujemo še stanovanjsko ali bivalno okolje, delovno okolje, komunalno-prometno okolje itd. Naravno okolje pa spet ločimo na prvobitno in na naravno že kultivirano okolje. S stališča varstva dalje ločujemo zavarovano od nezavarovanega naravnega okolja. Nobeno okolje ni ekološko ločena enota od druge. Kjer naravno ravnotežje ni porušeno ali vsaj moteno, okolje »živi« brez konfliktov. Največji tvorec takšnih konfliktov — med katerimi ločimo tiste, ki jih povzročijo naravne katastrofe od umetnih, ki jih z nesmotrnim posegom povzroči človek — je pravzaprav človek sam.

Kako in s čem pa je človek posegel v naravo? Kot vemo iz življenja primitivnih ljudstev, divjaki le nabirajo plodove in love živali. Kakor hitro je začel človek kultivirati naravo s tem, da je začel gojiti in udomačevati živali, sejati polja, si utirati pota in graditi bivališča, se s svojim delom v okolju prispeval nov preobrazni element, ki ga narava prej ni poznala. Človeško delo je torej ustvarilo in vneslo novo kvaliteto v okolje.

Človeško delo v odnosu do naravnega ravnotežja ni škodljivo, dokler ne načne naravne harmonije. Lahko pa človek s svojim delom oplemeniti, se pravi kultu-

vira okolje. Primerov za to ne manjka v nobenem okolju kot tudi ne obratnih primerov razvrednotenja okolja. Vrednotenje kvalitete nekega okolja je lahko le relativno, ker za to sploh ne obstajajo zanesljiva merila tudi v socialnem in kulturnem pogledu. Najbolj dognane so fizične kvalitete okolja (naravne prvine, število naravnih znamenitosti, bogastvo naravnih dobrin, razgibanost in pestrost reliefa, geografska lega, prometna dostojnost).

Pojem razvrednotenja okolja

Kvaliteto okolja določa človek in to običajno v bivalnem smislu. Kaj pomeni človeku puščava v Sahari, če v njej ni znosnih bivalnih pogojev.

Kvaliteto okolja povečuje tudi delo in kultura, ki jo človek presaja v okolje (regulacija rečnih meandrov, slog arhitekture, novi nasadi itd.). Človek je osrednji subjekt vseh preobrazb okolja. V marksističnem jeziku to pomeni, da je človek tista oblika, v kateri se je narava zavedla samo sebe in se v veliki meri s človeškim delom tudi ureja in preureja.

Vsako onesnažitev okolja moramo presojati po obliki nastanka:

- kot simptomatično (značilno) ali
- kot kavzalno (vzročno-posledično).

Za odpadke, ki nastanejo v naravnem procesu reprodukcije (suho listje, odpadle veje ipd.), je značilno, da nastanejo v naravnem procesu. Zato so taki odpadki simptomatični. Za odpadke, ki nastanejo v proizvodnji in porabi pa je značilno, da so ostali po procesu, katerega namen je potrošništvo proizvodov.

Kaj je odpadki?

Za odpadki se šteje vsaka snov ali predmet v trdnem, tekočem ali plinastem stanju ter energetski odpadki, ki v času, prostoru ali obliki, kakor se izločajo iz procesov biološke reprodukcije, proizvodnje, porabe in prometa postanejo proizvajalcu ali porabniku nepotrebni, nadležni ali škodljivi.

Definicija je dovolj obsežna, da lahko pokrije večino življenjskih primerov in dovolj okvirna, da pušča manevrski prostor, kaj vse se šteje kot odpadki in nudi orientacijo za ustrezen način ravnanja.

Med oblikami onesnaževanja okolja je najbolj pogost pojav onesnaževanja okolja z odpadki, ki je tudi v ozračju, na morju in v rekah, da na tleh niti ne govorimo. Saje v zraku so proizvod izgorevanja, odpadki iz tovarni-

ških in industrijskih separacij pa stranski proizvod procesa. Druga najpogostejša oblika onesnaževanja okolja je posledica nezadostno izkoriščene energije, ki se izgublja v okolje. Prekomeren hrup, sevanje in vibracije zlasti prizadenejo naseljeno okolje.

Tretja oblika onesnaževanja okolja je degradacija okolja, ki nastane z zanemarjanjem naravnih danosti reliefa za naselitev, prometne poti itd., ki se niti funkcionalno niti estetsko ne vklopijo v okolje.

Nasprotje razvrednotenju okolja je varstvo in izboljševanje okolja. Osnovno načelo varstva je, da je okolje ekološka celota, ki jo plemeniti naravna in kulturna dediščina ter urbane enote, v kolikor se stapljajo z okoljem. Podobno kot je naravno ravnotežje posledica procesa medsebojnega vplivanja vseh faktorjev anorganske in organske narave v prirodi, je varstvo okolja, ki vključuje tudi človeka upoštevanje vseh razmerij med:

- naravnimi dobrinami,
- z delom ustvarjenimi vrednotami in
- razvojni težnji človeka v prostoru (planiranje).

Načeloma ne bi smela iti nobena investicija v prostor mimo upoštevanja vseh treh omenjenih faktorjev.

Razvojno je šlo varstvo okolja glede na varstvo človeka v naslednjem zaporedju:

- primarne zaščite pred vplivi iz okolja (pred mrazom, toploto, poplavami, zvermi);

- pred pretirano eksploatacijo naravnih dobrin;

- varstva naravnih virov (vodotoki, podtalnica, zrak);

- ekološke kontrole.

Ne le človek s svojo tehnologijo — manj z zavestno dejavnostjo — tudi okolje predvsem narava sama se brani pred onesnaževanjem s svojo absorpcijsko sposobnostjo, ki pa ima svoje meje. Mejo asimilacije odpadkov z okoljem predstavljajo: vrste odpadkov, predvsem sestav, obseg onesnaževanja in veličina odpadkov.

Izhajam iz prepričanja, da varstvo okolja pred odpadki ni in ne sme biti le boj za asimilacijo ali nevtralizacijo odpadkov, temveč predvsem boj z našo zavestjo ali smo vredni svojega okolja?

Kako to zavest obujati, predvsem pa prebujati? Sredstvi sta dve: vzgoja in zakonodaja. Želimo, da bi tudi naši zakonodajci o okolju vtisnili didaktični smoter, ne pa represivno-odškodninski značaj. Dokler pa zavest občana ne bo na tako primerni ravni, bo seveda še potrebna kaznovalna politika. Pri tem s simboličnimi kaznimi ne bomo dosegli namena, saj prenekateri onesnaževalec raje plača kazen (ne pa škodo), kar pa pride ceneje kot če namesti drage čistilne in lovilne naprave.

Nismo več pionirji na področjih vzgoje in zakonodaje, vendar smo še daleč od primerne ravni odnosa občana do našega okolja, obnašanj v okolju, predvsem pa glede vrednotenja spoznanj, kaj pomeni zdravo življenjsko okolje za človeka. To pa je tisto, kar smo povedali že na začetku in velja tudi vnaprej.

Varilci dobijo novo društvo

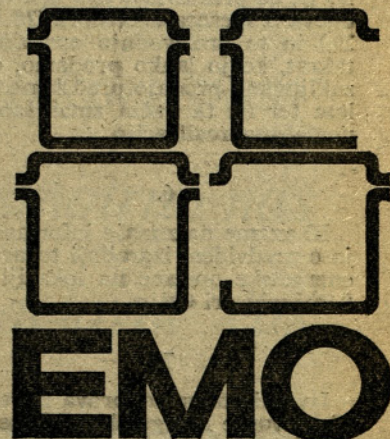
V začetku prihodnjega leta bo v Celju ustanovljeno novo društvo varilcev, ki naj bi povežalo vse varilce celjskega industrijskega bazena. V tem društvu bodo imeli varilci možnost strokovnega izpopolnjevanja s predavanji in ekskurzijami ter izmenjavo izkušenj v svojem specifičnem poklicu. Prek društva se bo lahko reševala problematika varilskega poklica, ne samo na strokovnem temveč tudi na ostalih področjih, ki so tako zelo značilni za varilski poklic, kot so delovna in zdravstvena zaščita, šolanje varilcev oz. doseganje kvalifikacij, kar do danes še ni najbolj urejeno.

Obstajalo je že društvo za varilno tehniko SRS, vendar mora biti le-to reorganizirano po novem zakonu o društvih. Ustanovitev celjskega društva varilcev daje možnost, da se ta dejavnost poživi in približa varilcem, da bi lažje povedali svoje probleme in želje, ki so za celjsko področje značilni.

O ustanovitvi in včlanjenju bodo varilci in ostali interesenti obveščeni. Na ustanovnem občnem

zboru se bodo prvič srečali varilci celjske regije med seboj in izdelali program delovanja za uresničevanje in reševanje problemov, ki jih varilec pri svojem tako pomembnem in ne ravno lahkim delu doživlja.

Alojz Drogenik

Mladinski klub

Programska usmeritev Mladinskega kluba Celje za leto 1980

Klubska dejavnost je na od organiziranih oblik udejstvovanja mladih v prostem času, ki omogoča zadovoljevanje njihovih potreb in interesov na različnih področjih in jih spodbuja k aktivni, ustvarjalni dejavnosti. Klub kot oblika združevanja mladih vzbuja zlasti pri starejših mnogo nezaupanja in bojazni. Ta bojazen je delno utemeljena, saj vemo iz več kot 14-letne zgodovine kluba pri nas, da so mnogokrat dejavnosti krenile na krivo pot. Zavedati pa se moramo, da so tega krivi delno mladi sami, ki so bili premalo dosledni pri vsebinski in organizacijski izvedbi delovnih programov, delno pa širša družbena skupnost, ki je premalo sodelovala pri reševanju in izvedbi delovnih programov in sprotne reševanju problemov klubskih dejavnosti.

Ob vseh teh razvojnih spotikah smo ugotovili, da ob zagotovitvi osnovnih pogojev delovanja — prostor, strokovno usposobljen mentorski kader in materialna sredstva — lahko klubska dejavnost uspešno zaživi v skladu z in-

dividualnimi in družbenimi interesi. Še vedno pa se pojavlja v ospredju temeljni problem — zagotovitev pogojev delovanja.

Pri mladostniku, kjer je vpliv družine vedno šibkejši, šolanje pa še vedno razume kot obveznost, se pojavlja intenzivna in prevladujoča težnja po stikih s sovrstniki. Na osnovi interesov se združujejo v neformalne skupine, kjer v sproščenih odnosih spoznavajo sebe, svoje interese in širše družbene interese ter iščejo svoje mesto in vlogo v družbenem dogajanju. In če širša družbena skupnost ne omogoči pogojev, kjer bi odkrivali in uresničevali svoje interesne potencialne, se bo še vedno dogajalo, da se mladi poiščejo v gostinskih lokalih ali pa zapadejo pod vpliv religije in drugih družbeno nezaželenih vplivov ter na tak način zapravljajo dragocen čas svoje mladosti, družbeni subjekti pa dragoceno možnost pravilno usmerjene vzgoje.

Klubska dejavnost kot organizirana in demokratično vodena oblika interesnih dejavnosti mla-

dih uspešno uresničuje nekatere smotre samoupravne socialistične vzgoje: razvoj vsestransko razgledanih, humanistično usmerjenih mladih ljudi, ki se svobodno, demokratično in samoiniciativno vključujejo v družbena dogajanja.

Zaradi družbeno pomembne vloge in raznolike vsebine je klubska dejavnost redna oblika dela osnovnih organizacij ZSMS in družbenih organizacij in društev. Je metodična dopolnitev njihovih programov in prostor, ki omogoča sodelovanje osnovnih organizacij ZSMS in kolektivnih članov ZSMS. S sodelovanjem lahko mladi v okviru klubskih dejavnosti pridobijo mentorje, ki jim bodo pomagali oblikovati in realizirati njihove interese, na osnovi katerih se bodo mladi lažje vključevali v ustrezne družbene organizacije in društva. Torej klubska dejavnost predstavlja vmesno fazo vključevanja mladih v specializirane organizacije.

Da klubska dejavnost ustreza svojemu namenu, mora biti odprta oblika dejavnosti za vse mlade iz krajevnih skupnosti, TOZD, celodnevne osnovne šole, srednjih, višjih in visokih šol ter mladih iz JLA. S tem zajema tudi tiste mlade, ki še nimajo izoblikovanih interesov.

Z ustvarjenim, vezanim programom, ki poteka po etapah, si klubi, dejavnosti zagotavljajo stalne udeležence, vezani pro-

gram pa popestrijo z enkratnimi prireditvami, ki so prilagojene aktualnim dogodkom. Rezultate, ki pomenijo zaključek daljše časovne dejavnosti, v privlačni obliki predstavijo širši javnosti.

Razvoj klubske dejavnosti ni usmerjen le k pluralizmu interesov, temveč tudi k višji stopnji kvalitetnega udejstvovanja. Kvaliteto pa zagotavljajo mladi, ki bodo na osnovi lastnih interesov in potreb oblikovalci in uresničevalci delovnih programov in širša družbena skupnost pri zagotavljanju osnovnih pogojev delovanja.

Organizirano preživljanje prostega časa lahko pripomore k odpravljanju socialne diferenciacije (tako med posamezniki kakor tudi razlike med mestom in vasjo) in socialno patoloških pojavov, kot so: alkoholizem, narkomanija, deviantno vedenje in ostale družbeno škodljive pojave.

Glede na vse večjo pomembnost prostočasnih dejavnosti pri oblikovanju mladih v celovite osebnosti in na možnosti, ki jih v tem procesu nudi klubska dejavnost kot metodična dopolnitev in oblika dela osnovnih organizacij ZSMS in družbenih organizacij in društev, je potrebno doseči širše družbeno priznanje o potrebnosti klubske oblike dela in osnovne pogoje delovanja, da se ne bodo vedno znova borile za svoj obstoj.

Uresničevanje zakona o ZDR

V skupščini je bila zelo razgibana razprava o uresničevanju zakona o združenem delu. Sprejet je bil predlog stališč, usmeritev in nalog za nadaljnjo aktivnost pri uresničevanju zakona o združenem delu. Povzemamo nekaj točk iz sprejetih stališč.

Da bi čimprej in čimkonkretnje uresničili naloge in sklepe, sprejete na kongresih Zveze komunistov in Zveze sindikatov ter ostalih družbenopolitičnih organizacij, čimdosledneje uresničili naloge, sprejete z resolucijo o družbenoekonomskem razvoju občine Celje, uresničevali naloge predvidene s stališči sindikatov na področju pridobivanja in razporejanja dohodka in uveljavljanje načel delitve po delu in rezultatih dela ter prešli vse probleme in odprta vprašanja, ki so ostala odprta in jih ugotavlja poročilo, moramo delavci v OZD takoj:

— oceniti rezultate uresničevanja zakona o združenem delu oziroma stopnjo preobrazbe družbenoekonomskih odnosov, ki so jo kot aktivnost in nalogo sprejeli v preteklem obdobju, ugotoviti eventualne vzroke za neuspešno rešitev oziroma uveljavitev odnosov ter sprejeti ukrepe, ki bi pripeljali do konkretnjših pozitivnih rezultatov;

Zadolženi za sprejetje programa: družbenopolitične organizacije in poslovodni organi

— sprejeti program aktivnosti uresničevanja določil zakona o združenem delu, ki bi s programom ukrepov ob obravnavi zaključnih računov predstavljal ce-

loto, ki bi vodila k uspešnejši preobrazbi družbenoekonomskih odnosov in učinkovitejšemu gospodarjenju s tem, da moramo natančno opredeliti naloge, ukrepe in nosilce za nadaljnje aktivnosti, s posebnim poudarkom na odgovornosti za izvedbo s strani odgovornih delavcev v OZD.

Zadolženi za sprejetje programa: družbenopolitične organizacije in poslovodni organi

— ugotoviti, kako se uresničujejo srđnjeročne in letne planske naloge, izpostaviti nadaljnjo odgovornost pri realizaciji teh nalog ter ugotoviti, koliko delavci s svojo aktivnostjo prispevamo k uspešni uresnitvi sprejetih nalog in ciljev v občini tako na področju investiranja, skupne porabe, izvoza, zaposlovanja in drugih področjih;

Rok: Stalna naloga — pri razpravah o oceni gospodarjenja in periodičnih oz. zaključnih računih

1. V vseh OZD (TOZD, delovni organizaciji, sestavljeni organizaciji, delovni skupnosti in dislociranih enotah TOZD, ki imajo sedež v drugi občini) v SIS in drugih samoupravnih organizacijah, moramo v tem letu aktivnost usmeriti predvsem v naslednja področja:

a) v nadaljnje uveljavljanje družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja kot neločljive sestavine družbenih odnosov in temeljne oblike urejanja odnosov v združenem delu ter zaostriiti odgovornost pri spoštovanju sprejetih obveznosti in prevzemanju medsebojnih pra-

vic, obveznosti in odgovornosti;

b) ugotoviti ali ima OZD že sprejete vse temeljne samoupravne splošne akte, ki urejajo temeljne odnose v delovnih sredinah. Če delavci ugotovijo, da vsi ti akti niso sprejeti, je potrebno takoj podvzeti ustrezne ukrepe, ki bi v čimkrajšem času odpravili neurejeno stanje. Za takojšnjo uresničitev te naloge prevzemajo celotno odgovornost poslovodni organi OZD;

c) oceniti in stalno preverjati samoupravno organiziranost v TOZD, med TOZD v DO in višjih oblikah organiziranosti združenega dela v delovni skupnosti, dislociranih in delovnih enotah ter s tem omogočali ustrezno ureditev in razvijanje dohodkovnih in samoupravnih osnov. Zagotoviti moramo, da združevanje dela in srđstev, predvsem v višje oblike združevanja, ne bo samo formalnega značaja;

d) posebno pozornost morajo posvetiti delavci, zaposleni v dislociranih in delovnih enotah temeljnih organizacij, ki imajo sedež izven občine Celje, ustrezni samoupravni organiziranosti ter ugotoviti, kakšen je njihov samoupravni položaj. Predvsem je potrebno ugotoviti, ali obstajajo pogoji, da se te enote organizirajo v temeljno organizacijo združenega dela;

e) pospešiti moramo naša prizadevanja v uresničevanje ene temeljnih pravic in dolžnosti delavcev in delovnih ljudi, da uveljavljajo in uresničujejo planiranje na vseh področjih družbenega dogajanja. Planiranje se mora u-

veljaviti kot instrument delavcev za usmerjanje celotne družbene reprodukcije, pogojev, sredstev in rezultatov, s katerimi upravlja in s tem onemogočiti parcialen pristop in odločanje. S svojo aktivnostjo in pristopom na področju planiranja moramo zagotoviti celovit pristop, upoštevanje vseh elementov in vidikov planiranja ter dogovarjanje in sporazumevanje vseh nosilcev planiranja. Uveljavljanje sistema samoupravnega družbenega planiranja predstavlja eno temeljnih nalog v preobrazbi družbenoekonomskih odnosov in je oz. mora biti v ospredju družbenopolitične aktivnosti. Zato moramo takoj preveriti, kako smo v OZD pristopili k oblikovanju smernic elementov in temeljev srđnjeročnega plana za obdobje 1981—1985;

f) pospešiti uveljavljanje dohodkovnih odnosov v vseh njegovih pojavnih oblikah. Zagotoviti moramo, da bo pridobivanje dohodka odvisno od prispevka temeljne organizacije k skupno ustvarjenemu dohodku. Zato si je potrebno prizadevati, da bo pridobivanje dohodka temeljilo na udeležbi v skupnem prihodku ter tako prešlo še dosedaj prevladujoče kupoprodajne odnose in pospeševati združevanje sredstev in dela, ki ne bo imelo za glavno osnovno kreditni odnos, temveč udeležbo v skupnem dohodku;

g) razvijati in krepite odnose med delavci v proizvodnji in trgovini ter vztrajati, da bodo ti odnosi v celoti, preko samoupravnih sporazumov zagotavljali enakopraven družbenoekonomski položaj

Družbena samozaščita

Narodnoosvobodilni boj – vir izkušenj koncepcije vseljudske obrambe in zaščite

Izkušnje in tradicije, ki so jih naši narodi pridobili v zgodovini boja za obstanek, dokazujejo, da je narod, ki ve zakaj se bori, nepremagljiv na svojem ozemlju, ne glede na to kako dolgo agresija traja, kako zvit in tehnično močan je sovražnik. Te tradicije in visoke moralne vrednote so prišle do popolnega izraza v času herojske NOV, katere izkušnje so vitkane v našo sedanjo koncepcijo SLO, kot izraz kontinuitete čuvanja in razvijanja revolucionarno osvobodilnih tradicij naših narodov in narodnosti.

Ko je govoril o koncepciji SLO in uporabljanju bogatih izkušenj NOB, je tovariš Tito na jubilejni proslavi ob 50-letnici slovenske univerze v Ljubljani dejal: »Mi smo v času NOB delali stvari, ki so v vseh vojnih doktrinah označene kot nemogoče, nerazumljive. Tako rekoč smo se goloroki uprli najmočnejši svetovni vojaški sili. Bili smo popolnoma sami. To je bil boj, ki so ga naši narodi pod vodstvom KPJ vodili organizirani v splošno jugoslovansko osvobodilno gibanje. Današnja koncepcija SLO ni nič drugega kot dosledno in odločno upoštevanje teh izkušenj in NOB v sedanjih pogojih.«

Katastrofalni poraz bivše jugoslovanske vojske in kapitulacije države je posledica veleizdaje in strahu vladajoče buržoazije. Dol-

goletno nacionalno tlačenje, eksploatacija delavske sile, dušenje političnih pravic in svobode, preganjanje in ubijanje najboljših sinov progresivnega proletariata in KPJ, korupcije, razne afere in ustvarjanje sebičnih interesov za izdajstvo države, vse to se je končalo z neslavno dvanajsetletno vojno in kapitulacijo. Na okupiranem ozemlju so Nemci in izdajalci ustvarili razne marionetne tvorbe, uvedli so strahovit teror, bratomorno vojno, masovne pokole in se zatekali k zverinskemu mučenju v koncentracijskih taboriščih, kjer so se znašali nad nedolžnim prebivalstvom.

KPJ je bila v teh hudih trenutkih edina politična organizacija, ki je organizirano prevzela v svoje roke boj proti okupatorju in domačim izdajalcem. Ko so desetega aprila korakale nemške oklepne enote po zagrebških ulicah, je CK KPJ na svoji seji sklenil, da nadaljuje brezkompromisni boj, čeprav bo prišlo do propada države, tako da bo ljudstvo organizirano v vseljudsko vstajo. 15. aprila pa je CK KPJ že izdal razglas vsem narodom Jugoslavije, v katerem opozarja na izredno težko stanje v državi zaradi napada fašističnih sil. Razglas poudarja, da je edini izhod iz nove nastale situacije le srditi boj proti okupatorju in njegovim slugam.

Na majskem posvetovanju KPJ v Zagrebu je tovariš Tito podal izčrpno analizo dohodkov, ki so se zbirali v mesecu marcu in aprilu in analizo dela KPJ. Na posvetovanju so zavzeli odločno smer in razdelili komunistom konkretne naloge za pripravo splošne oborožene vstaje, zbirajoč široke ljudske mase v enotno fronto proti okupatorju in izdajalcem. Po ocenitvi splošne vojaške politične situacije na svetu, posebno po napadu Nemčije na Sovjetsko zvezo 22. junija 1941. leta, je centralni komite KPJ izdal razglas, v katerem je jasno povedano, da je konec političnih priprav ter da je napočil čas za odločilen oborožen boj. Začela se je partizanska vojna. V tej odločitvi je bil tudi jasno začrtan politični program v boju proti tujcem. Osnovni cilj narodnoosvobodilnega boja je bila svoboda, socialna in nacionalna. Ljudstvo je to sprejelo, razumelo in podprlo. Tovariš Tito je dejal: »Beseda narodnoosvobodilna borba bi bila samo fraza, ali celo prevara, če ne bi imela vsejugoslovanskega značaja, poleg tega pa še nacionalni smisel za vsak narod posebej, torej je pomenila osvoboditev Jugoslavije tudi osvoboditev Hrvatov, Srbov, Črnogorcev in drugih narodov, ki živijo na našem ozemlju. NOB je jamčil, da pri naša enakopravnost in bratstvo

vsem narodom Jugoslavije, v tem pa je bistvo narodnoosvobodilne vojne.«

Čeprav so naši narodi ostali po polomu 1941. leta brez organiziranih oboroženih sil, je KPJ zahvaljujoč daljnosežnim ciljem in vodstvu NOV izbralo tako taktiko, da je v vseh predelih države nevtraliziralo sovražnikovo pomoč v tehniki in oboroženi sili, tako da je za nekaj časa spremenilo celo ozemlje v eno samo bojišče, s tem pa si je ustvarilo osnovo za organiziranje lastnih, hitro se gibajočih oboroženih sil. Od gverilskih skupin, partizanskih odredov, do brigad in divizij ter korpusov in armad, so se naše oborožene sile razvile v ognju, v enakovredno oboroženo moč, ki je dala velik doprinos skupno z zavzetimi pri uničenju Hitlerjeve soldateske v drugi svetovni vojni.

Poleg operativnih enot, ki so bile ustanovljene od Prve proletarske brigad pa do največjih enot, so se v drugi svetovni vojni na okupiranem ozemlju razvijale tudi teritorialne komponente NOV — diverzantske skupine, partizanski odredi, borbene in udarne skupine po vaseh in mestih, podprte od vseh ljudi, kot sestavni del vseljudskega odpora, ki je v resnici uresničevanje ideje o oborožitvi ljudstva. Na drugem zasledanju AVNOJ, ko je tovariš Ti-

EMO in delavsko gibanje

Iz dosedanje vsebine ste lahko razbrali kako je tuj kapitalist ustanovil tovarno in to, kako se je začelo z njeno ustanovitvijo izkoriščanje slovenskega delavstva. V današnjem sestavku nadaljujemo z vsebino, ki osvetljuje delavsko gibanje pred prvo svetovno vojno in udeležbo naših delavcev v tem gibanju.

Delavsko gibanje je v takratnem času poganjalo svoje korenine, kar nam dokazuje več značilnih dogodkov. V Ljubljani je bila leta 1896 ustanovljena Jugoslovanska socialdemokratska stranka, ki je sprejela svoj program na marksistični osnovi. Ta stranka je izdajala časopis »Rdeči prapor« in »Svoboda«. Njen program pa je bil minimalen. Zahtevala je svobodo tiska in govora, pravico združevanja in zborovanja, splošno, enako in tajno volilno pravico, neodvisnost sodišč, ločitev cerkve od države, osemurni delovni tednik in zvišanje plač. Stranka je imela tudi maksimalen program, ki je zahteval zrušitev kapitalizma z rednim bojem in odpravo privatne lastnine, vendar so tedanji delavski voditelji pod vplivom II. internacionale ta maksimalni program čedalje bolj opuščali. V tej stranki sta nastali dve struji. Obe struji, niti leva niti desna pa nista bili revolucionarni. Desna se je omejila na zahteve, da se gospodarski položaj delavskega razreda izboljša in je ustanovila razna konsumna društva, v levi pa je prevladoval partikularizem in reformizem.

Ta stranka je bila tudi pod močnim vplivom avstromarksizma in mi pravilno reševala narodnega vprašanja. Po njenih trditvah je bilo narodno vprašanje zgolj kulturno in jezikovno ne pa tudi predvsem politično in gospodarsko. Ta stranka je za nas Slovence zahtevala samo kulturno avtonomijo. Šele pozneje, ko je imperialistični pritisk Avstroogrske naraščal, se je morala ta stranka v svojem programu jasneje izreči. Na konferenci stranke 21. novembra leta 1909 v Ljubljani, je bila izdana tako imenovana Tivolska resolucija, v kateri je bilo postavljeno, da ima stranka za končni smoter svojega narodnopolitičnega stremljenja popolno narodno združitev vseh južnih Slovanov ne glede na različnost imena, vere, pisave, dialektov ali jezikov v obliki avtonomne kulturne enote v okviru avstroogrske monarhije. Ivan Cankar, ki je bil nekaj časa socialist je tedaj dejal, da je ta stranka suha veja na narodnem telesu. Edino on je že leta 1913 agitiral za demokratično federativno republiko vseh jugoslovanskih narodov. S tem je Cankar

vplival samo na najzavednejši del članov te stranke, vendar je stranka, ki je bila polna oportunitizma in reformizma ostala zvesta avstrijskemu dvoru, vse do konca prve svetovne vojne.

Zavednejši, naprednejši člani jugoslovanske socialdemokratske stranke pa so si vendarle prizadevali širiti revolucionarno miselnost med slovenskim proletariatom. Eden izmed naprednih in prizadevnih članov te stranke je bil Rok Drogenik, ki je od 1. septembra 1897 do 31. marca 1898 izdajal v Celju mesečni časopis »Svobodni glasovi«. Drogenik je bil tudi urednik tega časopisa. Drogenik je bil socialist in je v delavskem tisku spretno obravnaval politična vprašanja, izhajajoč iz načel znanstvenega socializma.

Drogenik je pisal članke stvarno in pogumno in v njih napadal avstrijske oblastnike, buržoazijo in klerikalizem. Zaradi tega so ti članki močno razburili celjsko in slovensko buržoazijo nasploh. To je bil prvi slovenski socialistični časopis v Celju, ki so ga z velikim zanimanjem čitali tudi delavci v Westnovi tovarni in se ogrevali za ideje socializma. V njih se je vedno bolj krepila proletarska revolucionarna zavest, ki je pred prvo svetovno vojno naraščala iz leta v leto.

Število zaposlenih delavcev je do prve svetovne vojne naraslo nad tisoč. Z naraščanjem delavstva pa je naraščalo tudi izkoriščanje njegovega dela. Po dvajsetih letih odkar je začela tovarna obratovati, se razmere za delavstvo v njej niso popolnoma nič spremenile. Kakšne so bile takratne razmere nam najbolj nazorno pokažejo statistični podatki o gibanju delovne sile. Do leta 1907 je bilo v tovarni zaposlenih povprečno 480 delavcev, med letom je odšlo ali bilo odpuščenih povprečno 450 delavcev. V povprečju je bilo prav toliko sprejetih. Še bolj nazorni pa so podatki o gibanju delovne sile v času od leta 1908 do leta 1914. Leta 1908 je odšlo iz tovarne 407 delavcev, na novo je bilo sprejetih 476, ob koncu leta pa je bilo zaposlenih 484 delavcev. Leta 1909 je odšlo iz tovarne 617 delavcev, na novo so jih sprejeli 809, ob koncu leta pa je bilo zaposlenih 676. Leta 1910 je odšlo iz podjetja 818 delavcev, na novo je bilo sprejetih 942, ob koncu tega leta pa je bilo zaposlenih 803. Leta 1913 je odšlo iz podjetja 880 delavcev, sprejetih je bilo 956, ob koncu leta pa je bilo zaposlenih v podjetju nekaj nad tisoč delavcev.

Ti podatki jasno kažejo, da je bilo delovne sile na pretek, da so odpuščali delavce kakor se jim je zljubilo, mnogo delavcev pa je zapustilo delo v tovarni, ker za služek ni bil tak, da bi lahko preživljali sebe in svoje družine. Značilno je, da je bilo od 1005 zaposlenih ena tretjina žena in

to govoril o ustanavljanju naših oboroženih sil v NOV, je med drugim poudaril: »Lahko mirno trdim, da je ustvarjanje ljudske vojske v takih pogojih, v kakršnih smo ustanavljali našo armado, edinstven primer v zgodovini. Iz golorokih partizanskih odredov, brez tovarn orožja in municije, brez skladišč in rezerv, brez vsakršne pomoči je bila ustanovljena četrtilijonska armada, ampak ne v miru, marveč v obdobju najburnejšega, najbolj krvavega boja, ki so ga jugoslovanski narodi kdajkoli vodili.«

Z vseljidsko, splošno vstajo so bile ustanovljene enote različnega sestava in moči. Ljudske mase so bile vključene v oboroženi boj in so se kmalu prepričale v možnost uspešnega boja proti okupatorjem in njegovim slugam. Vse to se je takoj pokazalo v hitri menjavi odnosov moči, v korist narodnoosvobodilne vojske ter v preraščanju NOB v posebno fronto, ki je že konec leta 1941 obsegala nad 100.000 km² jugoslovanskega ozemlja, ki je bilo zajeto s plamenom vstaje in oboroženimi akcijami partizanov.

Vzporedno z razmahom vstaje je vrhovni štab NOV posvečal vedno večjo pozornost tudi kvaliteti oboroženih sil, da bi se le-te čim bolj uspešno kosale s spočetimi sovražnikovimi in do zob oboroženimi enotami. Sovražnik je vedno bolj večal število akcij in ofenziv, da bi na ta način paraliziral in uničil narodnoosvobodilno gibanje pri nas.

Z ustanovitvijo gibljivih enot — brigad, divizij in korpusov je NOV prerasla v času vojne v viš-

jo obliko vojaške organizacije, toda kljub temu se je z razvojem borbe in odpora razvijala teritorialna komponenta. V času NOV so obstajale operativne enote, partizanski odredi in vojaški organi, ki so delovali v zaledju fronte. Enote NOB so v teku vojne prerasle v moderne vojaške formacije, kot v vseh takratnih armadah, partizanske formacije pa so vseskozi tesno sodelovale z operativnimi enotami, lahko pa so delovale tudi samostojno kot teritorialna komponenta oboroženega boja.

Taka struktura naših oboroženih sil, z manjšimi spremembami, se je zadržala vse do konca vojne, ko so bili formirani vidni in rodovi. Prvega marca leta 1945 se je NOV in narodnoosvobodilno gibanje preimenovalo v Jugoslovansko armado, vrhovni štab pa v Generalštab JA. To se pravi, da ima današnja koncepcija splošnega ljudskega odpora globoke korenine v naši NOV, o kateri meni tovariš Tito tako:

»Narodnoosvobodilna vojna je bila permanentna vojna, vojna do iztrebljanja okupatorja in izdajalcev. To je bila vseljidska vojna, dobro organizirana in vodena iz enega samega centra — Vrhovnega štaba, s kombinacijo partizanskega in frontalnega bojevanja, kar je omogočalo svobodno partizansko ozemlje in formiranje večjih vojaških enot, divizij in korpusov. Mi vsi moramo pridno delati in izpopolnjevati sistem naše SLO na osnovi trajnih izkušenj iz NOB, zaradi nadaljnega razširjanja in krepitev samoupravnih pravic naših delovnih ljudi.«

Minilo je že štirideset let, odkar se je končala druga svetovna vojna, vojna, ki po svojih grozodejstvih in zločinih prekaša vse dotedanje vojne. Zato se je takrat upro okupatorju in njegovim slugam vse prebivalstvo z vsemi sredstvi, v vsakem kraju in ob vsakem času. Ta surova in težka

borba za socialno in nacionalno osvoboditev, v kateri je dalo milijon in 700 tisoč Jugoslovancev svoja življenja, je bila in ostala trajen svetilnik, izvor vseh izkušenj in skupni graditvi SLO in v krepitvi obrambne moči naše države.

Svetislav NIKOLIČ

Včasih so razprave v času malice zelo razgibane. Tako je bilo tudi nekega dne po končani vaji civilne zaščite in tako je vsak dan, le da se teme menjajo. Tam ob »šanku« se radi potožimo, če nam ni kaj prav, izmenjamo misljenja o tem in onem, razpravljamo o plači, skratka pogovorimo se o vsem mogočem, tudi o našem delu in življenju doma — v tovarni. Sedaj, ko se bliža konec leta bo prav, da čim več razmišljamo kaj in kako bomo v teh dneh, ki so nam še na voljo, storili, da bomo tekoče leto kar najlepše zaključili. Če nam to uspe, bo naše zadovoljstvo res veliko.

deklet. Te so bile za isto delo še slabše plačane kot moški. Število delavcev, ki so izstopali ali bili odpušteni je znašalo letno tudi prek 80 % števila celotnega delavstva. Toda na prazna mesta je sproti prihajalo še več delovne sile, kar je značilno za takratni položaj delavstva, ki pa ni nehala iskati ugodnejše zaposlitve drugje.

Začela se je prva svetovna vojna, ki je položaj delavstva še poslabšala.

JABOLKO NE PADE DALEČ OD DREVEŠA

Že v začetku sem omenil, da je stari lastnik poklical leta 1895 v Celje svoja dva nečaka Avgusta in Adolfa. Avgust je absolvirano nižjo komercialno šolo in je vodil trgovske posle, Adolf pa, ki ni imel nobenega poklica, je delal kot navaden delavec v obratu. Stari je oba temeljito seznanil s poslovanjem podjetja. Delavci so takrat in v poznejših časih najbolj poznali Adolfa, ki je dobro poznal vsako delo v tovarni in tudi vse delavce. Bil je značilen nemški tip nadutosti, poleg vsega tudi malo smešen, tako da so mu delavci nadeli vzdevek »Jure«. Njegov brat Avgust se ni bavil z neposredno proizvodnjo, vodil je trgovsko poslovanje podjetja. Skrb za delo v tovarni in za delavce je prepuščal v celoti Adolfu.

Večina vodilnih ljudi v tovarni so bili Nemci, ki so se priselili v Celje. Ti so se naslanjali na nemškutarske privilegirane ele-

mente v podjetju. Tako so imeli priseljenci moč za gospodovanje domačim slovenskim delavcem, med katerimi je bilo vedno več razredno zavednih proletarcev.

Takrat je sestavljalo celjsko podružnico kovinarskih organizacij večina delavcev iz naše tovarne. V tej organizaciji je bila prekaljena garda starejših kovinarjev, ki je vztrajno prenašala svoje izkušnje na nove člane.

Na večjo intenzivnost in borbenost delavstva je vplivala Komunistična partija Jugoslavije, ki se je pod vodstvom tovariša Tita razvila v močno in monolitno avantgardo delavskega razreda. Leta 1933 so na okrožni partijski konferenci, ki je bila v Pečovniku blizu Hudičevega grabna in na kateri je imel glavni referat Miha Marinko, sprejeli sklepe o potrebnih okrepitev del v svobodnih delavskih sindikatih in povezavi s kmečkimi množicami v duhu smernic demokratične Ljudske fronte.

Še isto leto so bile volitve v upravo delavske zbornice Slovenije, na kateri je lista socialističnega delavstva in nameščenstva v Celju dobila nad 80 % oddanih glasov.

Tem in drugim pomembnim dogodkom v delavskem gibanju v tej dobi so sledile hude represalije tedanje oblasti. Komuniste so začeli neusmiljeno preganjati in jih zapirati. Mnogo tovarišev je bilo obsojenih pred Celjskim sodiščem, med njimi Peter Stanete, kovinar iz naše tovarne.

Kakor povsod na Slovenskem,

je po intervenciji Zveze kovinskih delavcev Jugoslavije prišlo v začetku novembra leta 1934 tudi v Celju do pogajanj med delavstvom in podjetniki za sklenitev kolektivne pogodbe. Kot že rečeno je v tedanjih letih in leta 1934 prihajal pogosto v Celje tajnik Zveze kovinskih delavcev, Franc Leskošek-Luka, ki je v novem boju s kapitalisti skušal doseči čim več, zlasti za najbolj zatirano in izpostavljeno delavstvo tovarne. Tovariš Leskošek je kot bivši delavec kovinar v tovarni dobro poznal kapitalistove metode, ki jih je le-ta uporabljal pri izkoriščanju delavstva, njegovo trmoglavost in zahrbtnost. Zato je po njegovih navodilih delavstvo zahtevalo, da tudi ono sodeluje pri razgovorih o novi kolektivni pogodbi in ne samo lastnik in delavska zbornica. Če bi lastnik tako sodelovanje delavstva odklonil, naj akcijski odbor delavstva napove stavko s pričetkom dne 5. novembra 1934.

Kot je bilo pričakovati, se je lastnik spočetka upiral direktnemu stiku s svojimi delavci pri pogajanjih. Toda prav na dan predvidenega začetka stavke je obvestil delavce, da se bodo začela pogajanja dne 12. novembra med vodstvom podjetja ter zastopniki Delavske zbornice za sklenitev nove kolektivne pogodbe. Taki odločitvi je največ pripomogel energičen nastop Leskoška, ki je ob organizirani moči delavstva prisilil lastnika k podpisu pogodbe, katera je vsaj nekoliko omilila in izboljšala neznojni položaj delavcev. Zaradi

tega takrat do napovedane stavke ni prišlo.

Westen je bil zagrizen Nемец in je poskrbel, da je bila njegova tovarna glavna opora celjskega spodnještajerskega nemštva. Po prihodu Hitlerja na oblast v Nemčiji in ponesrečenemu puču nacistov v Avstriji, je skrbno pripravil pomoč vsem nacistom, ki so pribražali v Jugoslavijo. Skušal je vpeljati v tovarni vojaški red po nacističnem vzorcu in se imel za »delavskega voditelja«, pri čemer pa se je krčevito branil priznati delavske strokovne organizacije kot predstavnice delavstva. Novi vodilni ljudje, ki jih je poklical iz Nemčije, so bili nacisti.

Delavsko gibanje, ki je pod vodstvom Komunistične partije zajemalo čedalje večji razmah, je dobro občutilo kaj pripravljala Westen in se zaradi tega še bolj okrepilo. To nam pričajo važni zgodovinski dogodki kot so zlet »Svoboda« iz vse Slovenije dne 7. julija 1935 v Celju in silen porast drugih množičnih akcij, ki jih je organizirala Partija, ustanovitev društva delavskih žena in deklet, ki mu je predsedovala pokojna Ivanka Lipovškova, delavka v tovarni itd.

Delavci so protestirali proti rastoči draginji življenjskih potrebščin, kajti njihov je itak skrajno slab položaj se je s tem še bolj poslabšal. Delavci tovarne so s svojimi nizkimi mezdami živodarili iz dneva v dan.

Planinske organizacije in ljudska obramba

Ljudska obramba je edinstven sistem organiziranosti, pripravljanja in aktivne udeležbe vseh družbenih subjektov in neposrednega angažiranja materialnih virov in sil pri zavračanju in preprečevanju agresije, v oboroženi borbi in drugih oblikah vseljudskega odpora in pri izvrševanju drugih nalog zaradi obrambe in zaščite svobode, neodvisnosti, suverenosti, teritorialne skupnosti in socialističnega samoupravnega razvoja SFRJ.

(Iz Zakona o ljudski obrambi) Po svojem značaju, mestu, vlogi in nalogah v sistemu koncepta vseljudske obrambe in družbene samozščite zavzemajo planinske organizacije Jugoslavije, kot masovne in specializirane družbene organizacije, vidno mesto in imajo poseben pomen v splošnem obrambnem sistemu. Planinske organizacije v naši državi štejejo več sto društev z masovno vključenim članstvom. Od tega je samo prek 90.000 mladih vključenih v gorsko reševalno službo, med vodnike, alpiniste, speleologe in smučarje. Ta društva skrbijo in upravljajo z nad 600 planinskimi objekti v prekrasnem planinskem in gorskem svetu.

Specialno usposobljeni planinski kadri, kakor tudi organizacije v celoti, v strukturi vseljudskega sistema obrambe predstavljajo pomemben subjekt in dejavnik družbe pri obrambi domovine. Skozi rekreativne aktivnosti tega koristnega in zanimivega športa se občani, še posebno pa mladi, privajajo na obvladovanje naravnih ovir v planinah, se spoznavajo z naravnimi lepotami, kulturnimi in zgodovinskimi znamenitostmi svoje domovine, se usposabljujejo in vzgajajo v duhu tovarštva, kolektivnosti, samostojnosti, discipline, hrabrosti in odgovornosti do sebe in drugih ter tako krepijo svoj značaj in oblikujejo kvalitete, pomembne za oblikovanje celovite ustvarjalne osebnosti.

S planinsko in alpinistično dejavnostjo člani planinskih organizacij ter ostali občani gojijo neizmenno ljubezen do svoje domovine — skupnosti pobratenih narodov in narodnosti kot največje pridobitve naše revolucije. Prizadevajo se za mednarodno skupno aktivno življenje, medsebojno spoznavanje in sporazumevanje med vsemi narodi sveta. V SR Sloveniji so planinske organizacije najmasovnejše, saj je v prek 140 društvih organiziranih nad 90.000 članov. Kar več kot 30 planinskih društev deluje v organizacijah združenega dela. Poleg društev so se močno razvili planinski krožki v osnovnih in srednjih šolah, ki jih je okrog 130 in štejejo okrog 17.000 mladincev in čez 24.000 pionirjev.

Povprečni slovenski planinec v starosti od 16 do 50 let ima danes kondicijo prehoditi čez deset ur dnevno z bremenom 15 kilogramov. Vsak izmed njih ima v programu aktivnosti deset letnih tur v gorske vrhove, pripravljen in privajen, da v ustrezni opremi

varno hodi in se zna varovati pred vremenskimi nepravilnostmi in stiskami ter je usposobljen drugemu v nesreči nuditi prvo pomoč.

DRAGOCENI PROFIL: Skozi svojo programsko aktivnost, ki sloni na statutu organizacije, društva za svoje člane in druge občane, ki se ukvarjajo s planinarjenjem, organizirajo, posebno za mladino, razne orientacijske pohode, tekmovanja, pohode, taborjenje, izlete, vzpone in smučarska tekmovanja kombinirana s streljanjem. Organizirano skrbijo za vzgojo pionirskega in mladinskega naraščaja, sodelujejo z enotami JLA, teritorialne obrambe in družbenopolitičnimi organi in organizacijami. Sedanji planinski objekti bi bili v primeru potrebe lahko zelo primerne za namestitvev in uporabo.

Poleg tega planinska društva organizirajo službo vodičev, markirajo in vzdržujejo planinska pota, skrbijo za varnost planincev z gorsko reševalno službo in vzgojo ter rešujejo in pomagajo ponesrečenim. Skupaj s pripadniki JLA in enotami teritorialne obrambe ter civilne zaščite, člani planinskih društev in šolskih krožkov obiskujejo kraje, pomembne iz zgodovine naših narodov in narodnosti ter še posebno iz NOB. Na ta način negujejo in poglobljajo revolucionarne tradicije ter ohranjajo in spodbujajo humane vrednote tega zgodovinskega obdobja. Planinska društva vzgajajo in usposabljujejo svoje kadre z različnimi šolami, tečajji in krožki. Na ta način obnavljajo in razširjajo kadre za mladinske vodnike, inštruktorje, mentorje na osnovnih in srednjih šolah, alpiniste pripravnik oziroma alpiniste, gorske reševalce in inštruktorje za gorsko reševalno službo in podobno.

S pridobivanjem znanja in sposobnosti prek različnih oblik ter utrjevanje tega v planinah se navaja človekov organizem na najtežje napore in hojo. Taki kadri so še kako pomembni in dragoceni za nadaljnje oblikovanje profilov kadrov za delo v različnih obrambnih strukturah naše družbe. Ti kadri z vsem tem znanjem, poznavanjem zakonitosti narave in situacije na terenu pomenijo svojevrstno vrednost v sistemu vseljudske obrambe. Planinske organizacije Jugoslavije dajejo tudi oboroženim silam naše družbe izdelan profil kadrov za enote, v katerih s pridom koristijo amatersko pridobljeno znanje in sposobnosti, in s tem dajejo dragocen prispevek k obrambni sposobnosti naše domovine.

Upoštevajoč masovnost planinskih organizacij in to, da le-te postajajo vsak dan bolj privlačne in da v nje stopajo novi in novi člani, pa tudi to, da hodi v planine vedno več planinsko neorganiziranih občanov, potem nedvomno to predstavlja močan potencial za učinkovito obrambo. Zaradi hitre urbanizacije človekovega okolja in sploh načina

življenja planinstvo kot oblika cenene in koristne rekreacije predstavlja danes možnost, ki sodobnemu človeku vrača izgubljeno fizično in psihično energijo, krepi človekovo odpornost in ga pripravlja tudi za težje pogoje življenja, kakor tudi za to, da bo kot aktivni subjekt lahko uspešno sodeloval v sistemu vseljudske obrambe in družbene samozščite.

Zaradi tega vrednotenja dela in aktivnosti specializiranih organizacij, poznavanje bistva in vsebine njihove aktivnosti mora predstavljati stalno skrb vseh teritorialnih samoupravnih enot in organov ljudske obrambe. Spremenjen položaj in uzakonjene spremembe namreč zahtevajo načrtno skrb in nudenje pomoči ter preudarno vključevanje tega profila kadrov v obrambne strukture domovine. Odlični alpinistični dosežki in uspehi jugoslovanskih odprav v tujih gorstvih, nove zamisli in načrti predstavljajo vrhunske fizične in moralne kvalitete naših planincev-alpinistov, ki pod zelo težkimi fizičnimi in psihičnimi obremenitvami, načinu prehrane, bivanja na velikih višinah in vrsti drugih specifičnih pogojih življenja v samotni, predstavljajo kvalitete, s katerimi v vseljudskem odporu lahko zanesljivo računamo in koristimo te dragocene kvalitete.

Praksa in velike izkušnje iz minulih vojn, ne glede na današnje vrtoglavno obdobje tehnične opremljenosti armad (sovjetsko-finska vojna, vzhodna fronta 1941—1944), kakor tudi izkušnje iz našega narodnoosvobodilnega boja, bojov proti izurjenim fašističnim lovcom »gebirgsjägerjem« nam potrjujejo in kažejo, da se usposabljanju planinskih kadrov mora namenjati večja pozornost, ne glede na dosežene in to zelo dobre rezultate. Razvijanju lastnosti, sposobnosti in vzgajanju različnih planinskih spretnosti morajo planinske organizacije namenjati še več pozornosti. Nadalje je treba pridobivati mlade kadre in planinska

društva še bolj omasoviti, predvsem tam, kjer so za to dani vsi pogoji. Ti kadri na takem terenu predstavljajo neizčrpen izvor energije in sil pri samoobrambi naše samoupravne socialistične družbe.

V nadaljnjem izgrajevanju in poživljanju koncepta vseljudske obrambe je potrebno načrtno in premišljeno usposabljanje tega pomembnega človeškega potenciala. Da bi zagotovili kar največje število planincev, potrebnih za naše oborožene sile, je neobhodno potrebno še naprej skrbeti za masovnost in razvoj planinskih in smučarskih društev ter večje sodelovanje z družbenopolitičnimi organi in organizacijami, organi ljudske obrambe, JLA in teritorialnimi enotami. Ker usposabljanje novih kadrov glede hoje in plezanja, pravilnega oblačenja in ustrezne opreme, zaščite pred naravnimi ovirami in neprijetnostmi, orientacije, pravilnega izbora smeri, gibanja, nudenja prve pomoči, prenosa bolnih in poškodovanih, navajanja na posebne pogoje življenja v planinah, prehrano v planinah in podobno, je še kako pomembno v naši doktrini koncepta in izvorni strategiji vseljudske obrambe. Sem sodi tudi pospeševanje gradnje bivačev in planiranih postojank.

Pri vsem tem pa ima še poseben pomen za naše oborožene sile navajanje na vzdržljivost, odpornost, iznajdljivost, hitro sprejemanje odločitev, načrtnost in sistematičnost pri delu, tovarštvo, disciplina, ne glede na utrujenost in težave, poleg krepitve ljubezni do svoje domovine in ohranitve velikih pridobitev narodnoosvobodilne borbe in socialistične revolucije — svobode in bratstva, enotnosti ter enakopravnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti. Vse te osebne kvalitete pa predstavljajo planincem in alpinistom motiv in inspiracijo za njihovo prihodnjo aktivnost.

Svetislav Nikolić

Da je prevoz med topilnico in barvnim mlinom res težaven, nam prikazuje gornja slika. Zaradi lukenj se večkrat zgodi tako, kot kaže slika.

Smo pripravljene za vožnjo v snegu?

Veselite pri otrocih, nezadovoljstvo in jeza pri voznikih! Ne gre za morebitna klasična nasprotja med generacijami, pač pa za težave pri vožnji po snegu, še posebej, ker nas bodo nasledniki nagovarjali: »Očka, pelji me na to ali ono smučišče!« Ustregli boste, če je vaš avto seveda za tako vožnjo v snegu primerno opremljen.

Predvsem, kakšne gume moramo imeti za vožnjo po snegu? Lahko izbiramo.

Vsaj na pogonska kolesa bomo namestili zimske gume, imenovane M + S, kar pomeni mraz in sneg. Lahko bomo uporabili na vseh kolesih tudi tako imenovane ježevke, torej zimske gume z nabitimi žebli.

Izkušnje pa so pokazale, da zmorejo še najbolj zahtevno vožnjo v snegu snežne verige, ki jih na pogonska kolesa, lahko tudi z gumami letnega profila, montiramo šele tedaj, ko to zahteva situacija.

Gume z zimskim profilom M + S naj bodo radialne izvedbe z jeklenim pasom, ki imajo najboljše vozne sposobnosti. Prednost vožnje z zimskimi gumami je v njihovem globokem in grobem profilu, ki naj ne bo manjši od 4 mm, če hočemo, da nam sneg žlebov ne bo zamašil. Če snežne razmere ne bodo prehude, bo naš avto grèbel po snegu in nas vlekel naprej, na poledeleli cesti ali višji snežni odeji, predvsem v klancu, pa nas bodo tudi te gume pustile na cedilu.

Če nam v zimske gume nabijejo žebličke, se lahko postavljamo, da vozimo z ježevkami, ki so bile pojem zimske varnosti in imenitnosti. Ker pa preveč uničujejo cesto, so uporabo ježevk že v večini držav prepovedali in tudi pri nas so jim šteti dnevi. Z njimi smemo voziti le od 15. novembra do 15. marca. Zato si take investicije najbrž ne bomo privoščili. Če pa bomo na vsa kolesa našega železnega konjička nataknili že rabljene ježevke, potem ne smemo pozabiti, da se morajo vrteti v isto smer kot lani. Upam, da ste na gumah označili smer vrtenja, sicer se bodo ležišča žebličkov razmajala in žeblički bodo izpadli.

Ugotavljamo, da so verige za sneg na pogonskih kolesih najbolj zanesljiva zimska oprema. Slaba lastnost je v tem, da jih je treba vedno znova nameščati in snemati, če nočemo, da se nam ne bodo prehitro strgale ali poškodovale celo gum, če bomo z njimi vozili po kopni cesti. Pametno je ravnati tisti voznik, ki se je naučil verige nameščati še v toplih dneh, da zdaj pri tem opravilu ne bo staknil ozeblin.

Nekateri vozniki se za vožnjo po snegu zadovoljujejo tudi z gumami letno-zimskega profila. Povzemajo predvsem reklamno mnenje proizvajalca, da zadovoljujejo tudi zahtevno vožnjo po snegu. Sami pa boste prišli do spoznanja, da jim bo marsikdaj potrebno nataknilo tudi snežne verige.

V zvezi z gumami še en nasvet! V zračnicah naj bo za vožnjo po snegu zračni pritisk za 0,2 atmosfere večji od predpisanega. S tem se vozne lastnosti gume za vožnjo po snegu zaradi specifičnih fizikalnih pojavov izboljšajo.

Kadar so kolesa našega vozila opremljena za vožnjo po snegu, pa ne smemo pozabiti na zmanjšanje hitrosti, ki jo narekujejo že same tehnične lastnosti zimske gume, ježevk ali celo verig za sneg. Pri odločanju o hitrosti

vožnje se nikar ne zanašajte, da dobro podkovan konj ne more zleteti s ceste.

Dobro opremljena kolesa našega železnega konjička pa niso edini pogoj za uspešno premagovanje zimskih težav. Lopata za sneg, vreča s peskom ali vlečna vrva nam lahko pridejo še kdaj kako prav, kadar se kolesa vrtijo v prazno. Ne pozabite tudi na kontrolo hladilne tekočine in tekočine v napravi za močenje vetrobranske šipe, saj boste imeli

precejšnje težave, če boste dovolili, da vam tekočine zamrznejo.

In nenazadnje: Zadostna zaloga goriva vam bo v primeru, ko je vse drugo odpovedalo in vas pustilo na cedilu neke v snegu, prišla še kako prav, da ne boste potem, ko vas jeza ne bo več grela, v vašem ljubljencu zmrzovali. Če mislite, da vas lahko res doleti kdaj kaj takega, potem je res najboljša, da avto počiva v garaži, vi pa se grejete raje ob peči doma.

Napotki našim voznikom

AVTO IN ZIMA

Zima je pred vrati. Ta prinaša avtomobilistom mnogo nevednosti, ki pa jih odstranimo, če jih poznamo in če se ravnamo po navodilih, ki nam jih dajejo prometni strokovnjaki.

Tokrat smo vam pripravili dva sestavka, ki se nanašata na vožnjo v zimskem času. To sta:

Vožnja zahteva pozimi posebno pozornost in smo pripravljene za vožnjo v snegu?

Zima je tak letni čas, ko človek že kot pešec zaradi posebnih zimskih razmer izgubi tla pod

nogami. Zato ni nič čudnega, da belozimo v zimskem času nekaj tipičnih zimskih prometnih nezgod, ker pač vozniki pri vožnji svojega železnega konjička ne upoštevajo specifičnih pogojev vožnje. Nič kaj prijetno ni po nepotrebnem pristati v kupu snega ob robu ceste ali še ob kakšni trši oviri.

Ni treba posebej poudarjati, da sneg, snežna plundra ali celo poledica na cesti zahtevajo od voznika skrajno previdnost in strpnost pri vožnji.

Kot se za hudo zimo posebej dobro oblečemo in predvsem obujemo, je v tem smislu potrebno tudi vozilo primerno opremiti, da bo zmoglo zahtevno vožnjo v nevarnih zimskih pogojih.

Vozniki, ki se pozimi ne bodo omejevali samo na vožnjo po mestu, kjer pristojne službe dokaj hitro odstranijo sneg in s soljo preprečijo zaledenitev ceste, bodo morali svoje vozilo primerno obuti za vožnjo po snegu ali celo poledeleli cesti. Vendar nam zimske gume, snežne verige ali celo ježevke same po sebi ne bodo zagotovile varne vožnje, če ne bomo sami pravilno vozili. Zaviranje, spreminjanje smeri vožnje ali drugi nenadni premiki z vozilom so lahko usodni, če pri teh opravilih ne bomo dovolj previdni, celo zelo nežni, strpni in umirjeni. Zaradi slabših voznih pogojev je nujno, da vozimo s prilagojeno hitrostjo, torej dosti bolj počasi kot sicer, saj bomo pri manjši hitrosti dosti lažje uravnali in kontrolirali lego vozila na vozišču.

Na zasneženi ali celo poledeleli cesti je pot ustavljanja zaradi slabega trenja med gumami in voziščem znatno daljša, zato bo pametno ravnati tisti voznik, ki bo vozil res na zadostni varnostni razdalji za drugim vozilom. Zavedati se moramo, da zaviranje na zasneženi ali celo poledeleli cesti nima takega učinka, da bi lahko z ustavljanjem oziroma zaviranjem reševali nevarne situacije. Pri zaviranju lahko kolesa kaj hitro blokirajo in zdi se, da sploh ne zaviramo, tako slab je zavorni učinek, posebno še, če nimamo dobrih pnevmatik oziroma gum. Nevarnost pa je tudi v tem, da z zavrtimi kolesi drsimo v smer, kamor ne želimo in tudi volan nas pri taki vožnji ne more rešiti. Če je temu tako, potem na zaviranje ne računajmo preveč. Bolj nas bo reševal nežen zasuk volana v desno ali levo. Najvarnejša vožnja pa seveda bo, če že pred tem vozimo tako, da ne ustvarjamo nevarnih situacij, ki narekujejo ukrepanje, ker vemo, da ukrepi niso učinkoviti.

V skladu s prometnimi predpisi moramo vselej voziti tako, da bomo vozilo vedno in povsod obvladali, torej tudi v specifičnih zimskih pogojih.

Kako čimbolj varno voziti ponoči?

Kdor se že mora s svojim železnim konjičkom podati na pot ponoči, naj zato upošteva vsaj nekaj osnovnih pravil, ki vplivajo na varnejšo nočno vožnjo.

Voznik mora precejšnjo pozornost posvetiti gretju in zračenju avtomobila. Zunanje temperature so namreč ponoči precej nižje od dnevnih, zato je prezračevanje avtomobila bolj osvežujoče in učinkovito. Tudi zrak je ponoči ponavadi bolj čist, saj na cesti navadno ni toliko vozil, ki bi ozračje onesnaževala. Dokaj velike temperaturne razlike marsikdaj ponoči narekujejo, da je potrebno ob odprtem dotoku svežega zraka pomagati tudi z gretjem notranjosti avtomobila. Idealno bi bilo, da bi imeli glavo v hladnem, noge pa v toplem zraku, žal pa takšne razdelitve zraka pri večini avtomobilov ne moremo zagotoviti. Zato si največkrat pomagamo z odpiranjem oken, zaradi česar pa ustvarimo prepih, ki pa rad povzroča glavobole. Verjemite, da bo že čepica na glavi precej odvrčala posledice prepaha, tovarišicam pa tudi naj ne bo žal njihove frizure, ki jo bodo pokrile z navadno ruto — saj je vendar noč in nihče vas ne vidi.

Marsikdo si med vožnjo rad zelo pogosto prižge cigareto celo v prepričanju, da z njo prežene utrujenost. Učinek pa je prav nasproten. Z inhaliranjem cigaretne dima se v prvi poveča koli-

čina ogljikovega monoksida, ki povečuje utrujenost in zmanjšuje predvsem zmogljivost vida. Zato ni nič čudnega, da že v nekaterih tujih zakonodajah opazimo prepoved kajenja med vožnjo.

Odločilnega pomena za varno nočno vožnjo je tudi tehnika gledanja. Poseben način gledanja še posebej zahteva noč, ki ni jasna ali če celo dežuje. Voznikovo oko se namreč le do neke mere prilagodi poslabšani vidljivosti in še to na račun povečane pozornosti oziroma koncentracije, kar nas vodi v hitrejšo izčrpanost in utrujenost. Čisto preprosto: da bi vozili enako varno kot podnevi in pravočasno sledili cesti ter opazili ovire, potrebujemo več časa. Zato bo potrebno voziti počasneje. Še posebej pa se moramo izogibati gledanju v žaromete nasproti vozečih vozil. Za orientacijo nam naj služi desni rob vozišča. Seveda pa se moramo zavedati, da tam lahko naletimo na pešca, kolesarja in še koga.

Poudarili smo že, da mora biti voznik predvsem za nočno vožnjo spočit in pri polni moči. Popolnoma zdrav — brezhiben pa naj bo tudi naš avto. Z avtomobilom, ki kaže motnje in napake, ne pojedite na nočno pot. Z vozilom v okvari imamo že čez dan dosti sitnosti, ponoči pa jih bo še več. Možnosti, da boste kje staknili

(Nadaljevanje na 14. strani)

ZAHVALA

Ob boleči izgubi ljube žene in mamice

MIHAELE EKE MATKO

se iskreno zahvaljujemo vsem sodelavcem in sodelavkam iz TOZD tovarna posode, kadrovske in drugih služb, ki so jo spremili na njeni mnogo prerani poti ter darovali cvetje in vence na njen prerani grob. Iskrena hvala vsem, ki so nam v dneh žalosti izrazili sožalje in nam tovariško pomagali.

Še posebej se zahvaljujemo sodelavcem TOZD tovarna posode, kadrovske službi, finančno-računovodskemu sektorju, elektro-računalniškemu centru in sindikalni organizaciji za denarno pomoč.

Prav lepa hvala vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, ki so jo spremili na njeni prerani zadnji poti.

Zalujoči mož Tone, hčerki Melita in Nataša, sestra Julčka in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob težki izgubi mojega dragega očeta

MIHAELA AMANA

se prav iskreno zahvaljujem vsem mojim sodelavcem in sodelavkam iz TOZD tovarna posode — emajlirnica za njihovo tovarištvo in pozornost ter izraze sožalja v dneh žalosti. Iskrena hvala za darovani venec in cvetje.

Prav lepa hvala sindikalni organizaciji za denarno pomoč.

Enako najlepša hvala vsem prijateljem in znancem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoča hči Marija z družino

ZAHVALA

Ob bridki izgubi mojega dragega moža in očeta

ZDRAVKA MAHNIČA

se prav iskreno zahvaljujem vsem mojim sodelavcem in sodelavkam iz TOZD tovarna kontejnerjev in strojne delavnice za veliko pozornost in tovarištvo v dneh žalosti ter izraze sožalja. Prav tako iskrena hvala za venec in cvetje ter pomoč.

Še posebej najlepša hvala godbi na pihala EMO za igrane žalostinke ob njegovem grobu.

Hvala vsem prijateljem in znancem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti. Zalujoča žena in sin

ZAHVALA

Mnogo prerano je preminil naš dragi mož, oče in dedek

FRANC VODEB

Za veliko razumevanje v dneh žalosti in izraze sožalja se iskreno zahvaljujemo vsem njegovim in našim sodelavcem, sosedom, prijateljem in znancem za darovane vence in cvetje ter za spremstvo na njegovi zadnji poti.

Iskrena hvala godbi na pihala EMO za igrane žalostinke ob njegovem preranem grobu.

Zalujoča družina Vodeb

ZAHVALA

Ob boleči izgubi mojega dragega očeta

IVANA VIVODA

se prav iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem in sodelavkam iz TOZD tovarna posode, zlasti še iz skladišča polizdelkov in priprave dela za veliko razumevanje v dneh žalosti ter darovani venec.

Iskrena hvala vsem njegovim prijateljem in znancem, ki so ga spremili na zadnji poti.

Zalujoča hčerka Danica z družino

ZAHVALA

Ob bridki izgubi dragega moža, očeta, brata, svaka in deda

LUDVIKA VERKA

se prav iskreno zahvaljujemo delovni organizaciji EMO Celje, zlasti pa njegovim nekdanjim sodelavcem in sodelavkam za darovane vence in cvetje ter izkazano pozornost v dneh žalosti.

Najlepša hvala vsem njegovim prijateljem in znancem, ki so ga spremili na zadnji poti.

Zalujoča žena, hči z družino, bratje in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob težki izgubi mojega dragega moža

STANISLAVA TRAVNERJA

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti ter darovali vence in cvetje.

Posebej lepa hvala sindikalni organizaciji EMO za darovani venec ter godbi na pihala EMO za igrane žalostinke. Prav lepa hvala tudi Marjanu Jelenu za ganljive besede ob odprtem grobu.

Zalujoča žena Terezija Travner

Pohod po poteh mejnikov revolucije

Pohodna enota, sestavljena iz 115 prostovoljcev OK ZSMS Celje, Trbovlje in Žalec je v dneh od 21. do 22. septembra prehodila pot od Vrhov nad Trbovljami preko Smiglove zidanice do Joštovega mlina.

Pohodniki smo se iz Celja oz. Žalca peljali z avtobusi do Vrhov nad Trbovljami, kjer so nas pričakali trboveljski pohodniki s kulturnim programom. Spregovoril nam je tudi predsednik občinskega odbora ZZB NOV Trbovlje. Po zahvali, ki je veljala vsem, ki so sodelovali v sporedu, smo prižgali plamenico revolucije in odšli do Smiglove zidanice, od tam pa proti Homu, kjer smo prenočili. Nekateri izmed nas so bili slabo telesno pripravljene, tako da jih je pot, ki ni bila lahka, precej utrudila. Vendar nas je večerja okrepila in ob tabornem ognju so nas ponovno presenetili Trboveljčani s svojim zabavno-kulturnim večerom.

Ta večer se je sestel tudi štab pohoda s predstavniki občinske konference ZSMS in občinskega štaba teritorialne obrambe Žalec. Analiza pohoda za 1. dan je po-

kazala vse tiste vrline, ki morajo vladati med pohodniki: obujanje spominov na našo slavno revolucijo, spoznavanje in prijateljstvo med pohodniki, nesebična pomoč in morala vseh sodelujočih na pohodu.

Etapa drugega pohodnega dne je bila Hom—Joštov mlin. Hoditi smo morali hitro, da ne bi zamudili proslave. Ob visoki morali ter medsebojni pomoči smo to zmogli. Na prireditveni prostor pri Joštovem mlinu smo prišli pravočasno. S seboj smo prinesli plamenico, simbol revolucionarnega gibanja, in pohodno zastavo skojevca Dušana Finžgarja-Fidžija, ki sta nas spremljali ves čas pohoda. Komandant pohoda pa je narodnemu heroju tovarišu Leskovšku-Luki predal raport.

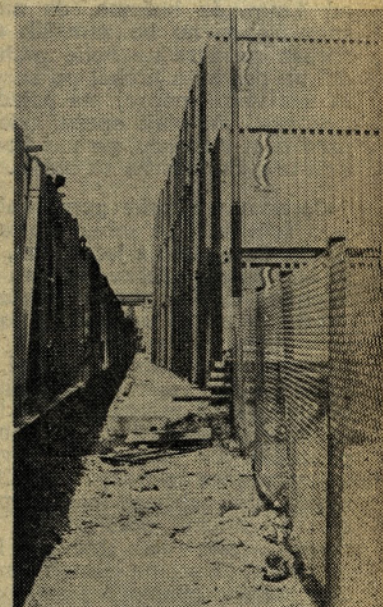
Pohod, ki smo ga organizirali že tretje leto, je uspel. Zadovoljni smo, da so se mladi člani ZSMS letos spet podali na pot, ki so jo v času naše zmagovite revolucije mnogokrat prehodili naši očetje in matere. Toda tu nismo hodili zadnjič, drugo leto bomo spet krenili po isti poti.

Pogodba s francosko družbo za raziskovanje nafte

Egipt je s francosko družbo »Compagnie française des pétroles« (CFP) sklenil osemletni sporazum o raziskovanju nafte v Sueškem zalivu v vrednosti 17 milijonov dolarjev.

Sklenitev sporazuma je rezultat sedemletnih razgovorov med francosko družbo in egiptovsko državno družbo »General Petroleum Company«.

Sporazum bodo formalno podpisali po rutinski ratifikaciji v egiptovskem parlamentu v šestih mesecih. Po tem bo dobila francoska družba pravico za raziskovanje nafte na območju več kot 400 kvadratnih kilometrov. Pridobljeno nafto pa naj bi delili v razmerju 80:20 v korist Egipta.

V tej številki obširno pišemo o varovanju in ureditvi okolja. Tudi tak prostor kot je na sliki, čeprav ozek in temen, bi bil lahko svetlejši, če bi bil malo bolj čist.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi moje drage mame

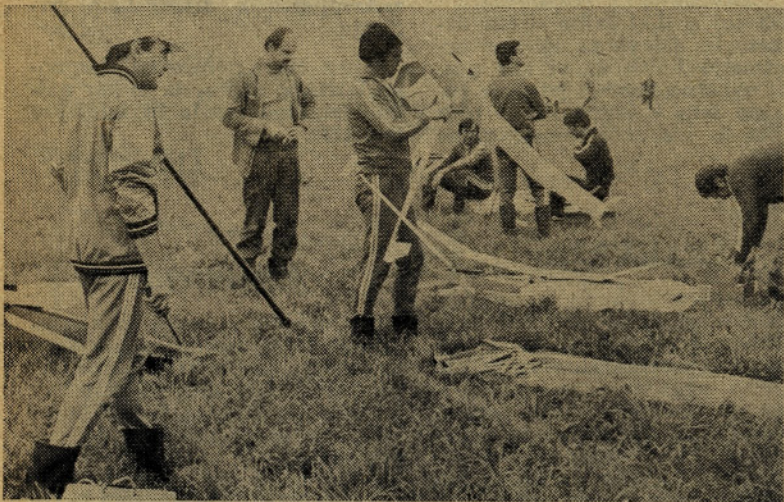
Matilde Desner

se prav iskreno zahvaljujem vsem mojim sodelavcem in sodelavkam za sočustvovanje in izraze sožalja v dneh žalosti ter za darovani venec in cvetje. Iskrena hvala sindikalni organizaciji EMO za materialno pomoč. Prav lepa hvala vsem prijateljem in znancem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti.

Zalujoča hčerka Pavla z družino

*Dopisujte
v naše glasilo*

RAZGLEDNICE MESECA

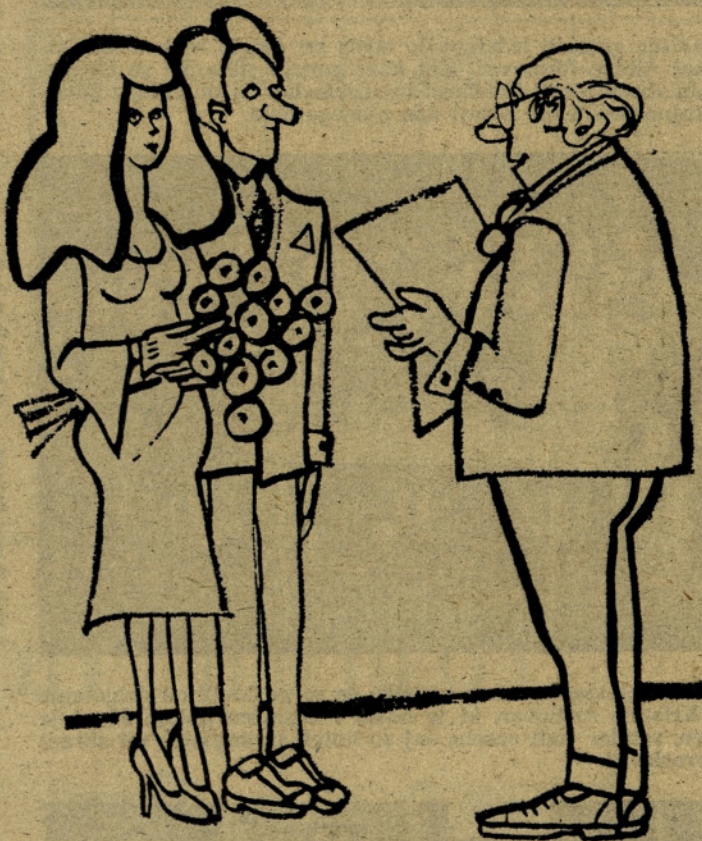
Na 4. strani objavljamo članek Alojza Drofenika, ki si mnogo prizadeva za usposabljanje varilcev, ki jih vedno primanjkuje v našem proizvodnem procesu. Slika prikazuje varilce pri praktičnem učenju. Delo varilcev je zahtevno in natančno

Tudi letos so se naši modelarji društva LT EMO udeležili mnogo tekmovanj. Bili so na zveznem tekmovanju modelarjev, ki so ga priredili v Levcu. No, kot običajno so naši modelarji v eni izmed kategorij zasedli prvo mesto. Naj še poudarimo, da je modelarstvo za tehnično vzgojo našega mladega rodu izredno važnega pomena.

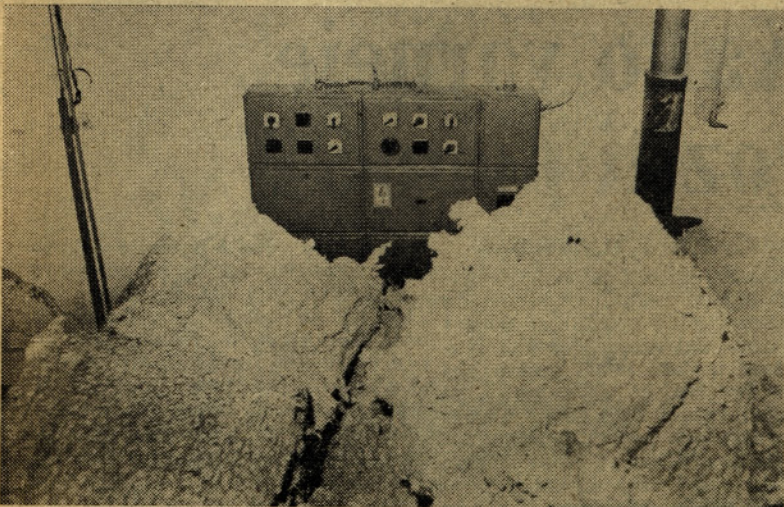
Kanček humorja

Ze večkrat smo objavili razne slike z namenom, da so vsi naši člani kolektiva seznanjeni bodisi z napakami, ki nam niso v čast ali pa slike, ki nam bodo v spomin, ker se na določenem prostoru kaj izboljša. Tokrat si oglejte sliko asfaltiranja drugega dvorišča. Po dolgih letih ne bomo več hodili po blatu kajti asfaltiranje bo kmalu končano. Razveseljivo je to, da bo ostalo na dvorišču tudi nekaj zelenice.

... in tako pojdita skupaj v puščavo življenja!

»Ocvirek«, ki ga je posnel naš fotoreporter, prikazuje nepravilno uskladiščenje steklene volne, ki ovira pristop k električni aparaturi. Vsak komentar k temu je menda odveč, upamo pa, da bo tisti, ki je odgovoren za skladiščenje v prihodnje poskrbel, da ne bo treba delati takih posnetkov.

— Ali je tistole kak sorodnik, mama? (KiH)

Odhod v zaslužen pokoj

Naši delavci in delavke, zlasti tisti iz starejše generacije, so bili vedno močno navezani na svojo delovno organizacijo, na svoja delovna mesta in svojo delovno okolico. Vedno so si prizadevali, da so bili medsebojni odnosi dobri, tako da so z veseljem prišli na delo in prav tako veselo odhajali z dela. Tudi težave, ki jih ni bilo malo, so znali premagovati. Skratka delo jih je krepilo toda tudi utrujalo. Sedaj, ko mnogi od njih odhajajo v zaslužen pokoj, jim želimo, da bi še dolga, dolga leta v miru uživali svojo pokojnino.

Iz skladišča gotovih izdelkov je odšla po dolgih letih dela v zaslužen pokoj Albina Muhovec. Kot kaže gornja slika, so se ob njenem odhodu zbrali njeni sodelavci in sodelavke, da bi se lepo poslovili in dostojno proslavili zadnji dan njenega dela.

Delavci in delavke iz dekor oddelka so se poslovili od dolgoletne sodelavke Kristine Anžlovar, ki je odšla v zaslužen pokoj. Slovo je bilo ganljivo, vendar tudi veselo, saj so hoteli ta dogodek vsi zbrani dostojno proslaviti.

Dolgoletni delavec-orodjar Franc Pogačar iz orodjarne je odšel pred kratkim v zaslužen pokoj. Ob njegovem odhodu so se zbrali njegovi sodelavci orodjarji ter mu ob slovesu izročili lepo darilo.

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se prav lepo zahvaljujem vsem mojim sodelavcem in sodelavkam iz TOZD tovarna radiatorjev za veliko tovariško pozornost in lepo darilo, ki mi bo zelo drag spomin nanje.

Ob tej priliki želim vsem delavcem in delavkam delovne organizacije EMO, da bi kar najbolj uspešno končali letošnje jubilejno leto v zadovoljstvo njih samih in vse naše samoupravne družbe.

Eugen Bizjak

ZAHVALA

Ob mojem odhodu iz delovne organizacije EMO se prav lepo zahvaljujem tistim mojim sodelavcem in sodelavkam iz TOZD tovarna posode — ročajnica, s katerimi sem delal dolga leta v prijateljstvu, tovarištvu in razumevanju, ki so mi ob mojem odhodu darovali lepo darilo, ki me bo vedno spominjalo nanje.

Vsem delavkam in delavcem iz TOZD tovarna posode, kakor tudi vsem zaposlenim v delovni organizaciji EMO, želim veliko uspehov pri delu, tako da bi tekoče leto zaključili kar najbolj uspešno.

Jože Drolle

ZAHVALA

Ko sem odšel v zaslužen pokoj, sem bil deležen iskrenih in tovariške pozornosti mojih sodelavk in sodelavcev iz TOZD tovarna posode — surovinski obrat. Prav lepo se zahvaljujem za lepo darilo, ki me bo vedno spominjalo nanje.

Mojim sodelavcem in sodelavkam ter vsem zaposlenim v delovni organizaciji EMO želim veliko uspeha pri izpolnjevanju plana, da bi tekoče jubilejno leto končali z dobrim gospodarskim uspehom in bi se tudi vnaprej naše EMO gospodarsko krepilo ter zadovoljevalo potrošnike s svojimi res kvalitativnimi izdelki.

Ivan Kovač

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se prav iskreno zahvaljujem vsem mojim sodelavcem in sodelavkam za izkazano pozornost in darilo, ki sem ga prejel ter jim želim mnogo uspehov pri delu in mnogo zadovoljstva v družinskem življenju.

Vsem članom delovne skupnosti EMO pa želim, da bi kar najbolj uspešno zaključili jubilejno leto 1979.

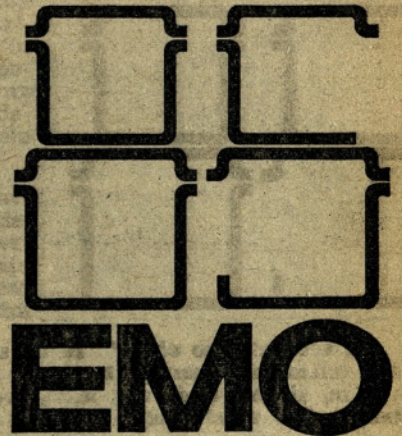
Fran Borovnik
TOZD kotli

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se zahvaljujem vsem mojim sodelavkam in sodelavcem iz TOZD orodjarne kakor tudi društvu Ljudske tehnike EMO za pozornost in lepo darilo, ki mi bo zelo drag spomin nanje.

Vsem mojim sodelavcem in sodelavkam iz TOZD orodjarne in vsem delavcem in delavkam delovne organizacije EMO želim, da bi v letošnjem jubilejnem letu dosegli dobre gospodarske uspehe, tako da bi bili vsi zadovoljni z delom in zaslužkom ter da bi srečno živeli v krogu svojih družin.

Franc Pogačar

Kako varneje voziti ponoči?

(Nadaljevanje z 11. strani)

mehanika, najbrž ne bo. Tudi pripravljenosti redkih voznikov, da bi vam v sili pomagali, se ne nadejamo. Saj vemo: Noč ima svojo moč in kdo jamči mimovozečim, da tisti, ki jih ustavlja, ni kakšen lopov! Zato že pred vožnjo zagotovo poskrbite, da vam ne bo zmanjkalo goriva, da boste imeli s seboj vsaj kakšen liter olja, če ga bo potrebno doliti, da bo res polna posoda za pranje vetrobranskega stekla, da o rezervnih žarnicah in varovalkah sploh ne govorimo.

Pa za konec še enkrat: ko se

nam med vožnjo polenijo refleksi, poslabša vid, ko pri srečanju z drugim vozilom pozabimo zasenčiti luči ali ko že vidimo ovire tam, kjer jih sploh ni, itd. — so to že znaki utrujenosti. Ne odlašajmo s počitkom; poiščimo ugoden prostor, izstopimo iz avtomobila in ob globokem dihanju ter telovadbi razgibajmo naše telo! Okrepčajmo se z majhno količino hrane in pijače. Če pri nadaljevanju vožnje spet nastopi utrujenost, je edina varna odločitev spanje. Pač spanje, kakršnokoli z ozirom na možnosti, kjer začitimo potrebo.

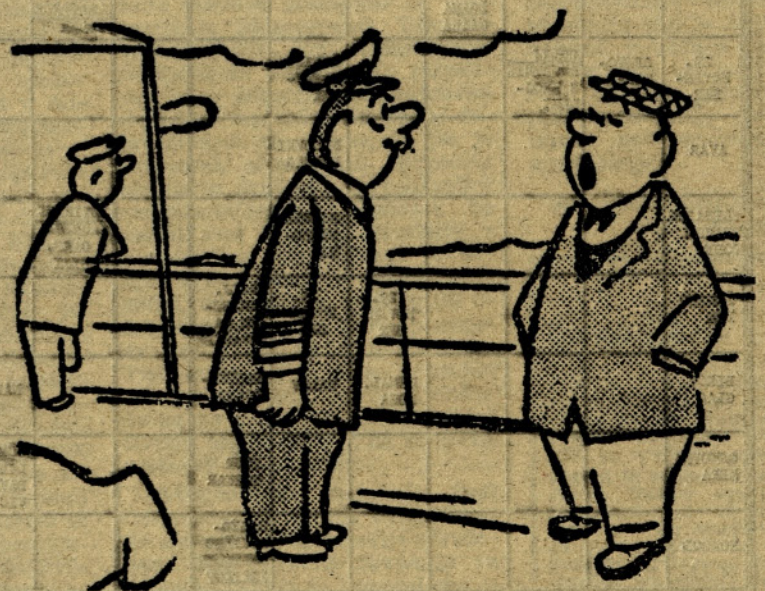
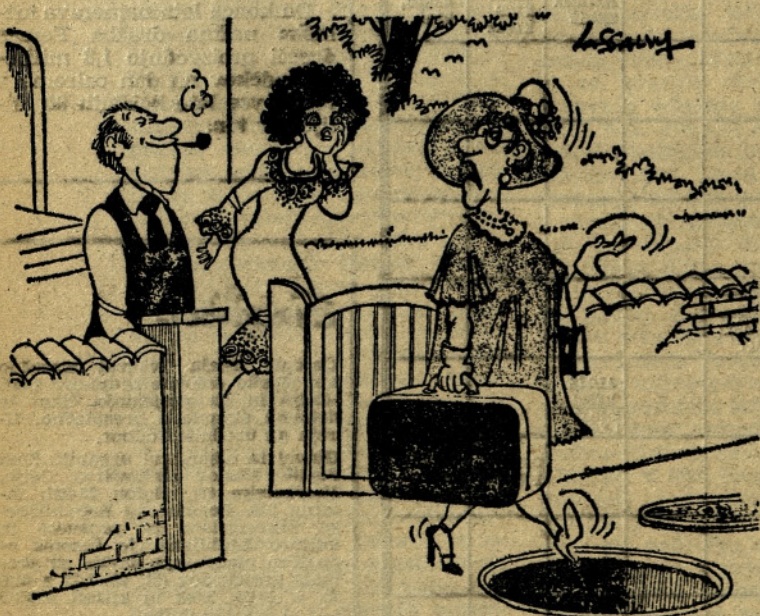
Humor

KRIŽANKA

EMO CELJE	VRTNA RASTL. S UŽITE. PLODOVI	KIP KRILAT. DEČKA	POGORJE V JE BOLGARJI	TREFALT	IVO JAN	DOMAČE ŽENSKO INE	OSEBA IZ BIBLIJE	VELIKA GORSKA LEDENA GMOTA	TOPLILO ZA SHOLE
VRSTA ZELENJAVE, CVETIČA									
UMORJENA OSEBA									
NAČIN OBLAČENJA					IGRALEC ŠERBEDŽIJA				
ŽIDOV. MOŠKO IME					ŠVIC. PISATELJ (Claude) SL. FILM				
MAJHEN REP						EMO CELJE	NOBELJ TAJSKA		
GRŠKI POLOTOK						FOTOMEC PRIPADNIK ALANOV			
EMO CELJE	MATEM. POJEM	VRSTA TRANS. AMBALAŽE	SLOV. SKLADAT. ZDRAVNIK (Benjam.)	NESTROKOVNJAK TIOCIAN					EMO CELJE
ZAVOJNICA POLŽNICA								GOSTA JUHA IZ MESA	HEBR. FREROK
VODJA SKUPINE V KONC. TABORIŠ.						EGIPČ. BOŽANST. DRŽAVA V AZIJI			
PRAVLJ. JUNAK S SVETILKO							BARIJ IGLAVEC		
SLOV. PEVEG, IGRALLEC (Ivan)							DEL STROJA JAPONSKI SAH		
BIVŠI GRŠKI PATRIARH (Spiridon)									
RADKO POLIČ					MUSLIN. SVETO PISMO				

Izposojeni humor

— Kapitan, ne bi vas rad vznemirjal, toda pred eno uro je moja žena padla v morje. (KiH)

— In ne pozabi, zet, kdaj si me nazadnje videl... (Superpip)

29. NOVEMBER	ŠIVALNA IGLA	POTOVALNI NAČRT	MESTNI NASAD	STARO GRŠKA FILOZOFSOLA	MONGOL. POGLAR	29. NOVEMBER	PRAZNIČNA ČESTITKA	IME REŽISERJA KAZANA	PRIPADNICA BELE RASE	MESTO OB ŽENEVS. JEZERU	LOŠČILO, EMAJL	ITAL	BOMBAŽ KOTON	OPERNI SPEV
GRM Z JAGODAMI ZA ČAJ						MARLJIVA ŽUŽELKA (pomanj.)	▽							
PRVI PREVOD BIBLIJE						TEKOČI TRAK VRSTA DVIGALA								
FINSKI DOLGO-PROGAŠ (Laso)						SILICIJ. SOLI NEZN. V MATEMAT.								
ASKER-ČEVA FESEM						ODISEJ. DOMOVINA KOSOVSKI PIŠEC (Hasan)					GOVEJA MAST			
NIKALNICA			SLOVN. POJEM SUBJEKT	SMUČI NOČNA ŽIVAL				TV PRIPRAVA						
LETO-PIŠEC KRONIK								ITA *****	OLGA REMS	ERNST CHAIN KAOS			ČEVLJI, OBUVALO	MORSKO BREZ-VETRJE
NORV. PISATELJ (Ivar)						ČEŠKA DENARNA ENOTA							SIBIRSKA REKA PRESNOVA	
29. NOVEMBER	SITO					IRSKA (pesh.) TOVARNA AVTOM. SARAJEVO					FINSKI PRISTAN			
29. NOVEMBER	STRUPEN ALKALOID	OLIKA MESTO NA MADAGASKARJU							SLAB SLIKAR					
VRSTA PLESA						IME POLITIKA EBANA			IZBRANA DRUŽBA					
ZLATO JABOLKO						SANDOR PETOFI MIK			IZSELJENEC ANGL. FIVO					
OSEBNI ZAJMEK			RADO ČASL RAVNA STREHA			JADRAN. OTOK ŽLAHTNI PLIN				29. NOVEMBER	VRSTA VRBE FRANCO. REKA			
ŠAHOVSKI IZRAZ						LETOPIS KRONIKA				LUKA LE-SKOVŠEK NASAD FRED HISO			LOVEC NA RAKE	29. NOVEMBER
OSEBNI ZAJMEK						ZBIRALNIK PODRUŽNICA								DEL SKELETA
OSEBA IZ "DR. ŽIVABA"						OTTO NIKOLAUS SKAND. M. IME		TRČENJE	SAMEC PERNATE DOMAČE ŽIVALI					
KALCIJEV KARBONAT									PLETENINA AFRIŠKA DRŽAVA					
ELEMENT RAZMISLJANJA						JADRAN. OTOK				JUNAK FRED TROJO M. IME				
IME SLIKARKE KOBILLICE						POVELJE ANGL. REKA					ARTUR OSEBA KI LICITIRA			
NEON			SNOV ŽGANA GLINA					NAČIN TONOVSELESTVICE TELUR				GRŠKA BOGINJA ZMAGE	OTOK ČAROVNICE KIRKE	POLJE-DELEC, ORAČ
29. NOVEMBER	SPEVO-IGRA	TULIJ SPORTNIK S KROGLAMI				ŽIVINO-ZDRAVNIK								
AVAR						DELOVNI PROCES								
PLINASTO STANJE VODE						NIKOLA UZUNOVVIČ			IZVIKNIK ZADRUGA V CARS. RUSIJI					
ŽENSKO IME						29. NOVEMBER	29. NOVEMBER	KRALJ. NAMESTNIK NA HRVAŠKEM			ŽENSKO IME VOJAŠKI PAKT			
BIKOV GLAS				HIMAL. KOZA	NADAV	LASTNO-ROČNO			NATRIJ			ALOJZ REBULA KRILLO R. LEGIJE		
OSNOVNA MERA						IGOR TORKAR			OČE LJUBA LAVIDO-VIČ				OSEBNI DOHODEK	JAPONSKA IGRA
MONGOL						RAZISKOVALEC KELTSKIH JEZIKOV								
TROPSKA PAPIGA						ŠPANSKA "VZLATA DEŽELA"								

Nagradna križanka

Za pravilno rešitev nagradne križanke so za izrebrane reševalce določene po ceniku naslednje nagrade:

1. nagrada 200 din
2. nagrada 150 din
3. nagrada 120 din
4. nagrada — je pet nagrad po 100 din.

Rešitve pošljite na uredništvo Emajlireca do 15. decembra 1979.

Barvni televizijski sprejemniki

Delovna organizacija elektronskih sprejemnikov in naprav, ki posluje v sklopu Rudi Čajevca v Banjaluki je v začetku julija dobavila tujemu tržišču najnovejše televizijske barvne sprejemnike s 16 programi. Gre za nov proizvod, kjer se lahko avtomatsko spremljajo naši in tuji programi. Strokovnjaki Rudi Čajevca so porabili več kot šest mesecev dela, da so sedanja dva sistema televizijskih sprejemnikov združili ter tako omogočili kupcem, da brez motenj sprejemajo naš in tuj program.

Za tretjino dražja nafta

Mehika je najavila zvišanje svojih cen surove nafte za izvoz za 32,2%. S tem se mehška nafta podraži od 17,10 na 22,60 dolarja za sodček. To zvišanje je veljalo do 30. septembra. Mehika, ki ni članica OPEC, namreč svoje cene popravlja vsake tri mesece.

Do konca leta namerava mehška naftna družba Pemex doseči proizvodnjo 1,8 milijona sodčkov na dan oziroma v tonah vse leto kakšnih 90 milijonov ton.

Emajlirec

Casopis izhaja dvakrat mesečno kot glasilo delovne skupnosti EMO-Celje in ga prejema člani te delovne skupnosti brezplačno. Ureja ga uredniški odbor.

Glavni in odgovorni urednik: Emil Ječič. Naslov uredništva Celje, Mariborska 86, telefon 23-921, interna 238. Po mnenju Republiškega sekretariata za prosveto in kulturo Ljubljana, je časopis oproščen plačevanja davka od prometa proizvodov (št. 421-1/72 z dne 22. 8. 1973). Tisk in klišaji AERO Celje